

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ÅRSSKRIFT

FOR

ANKERHUS

1980

ÅRSSKRIFT

FOR

ANKERHUS

1980

Udgivet af
ELEVFORENINGEN ANKERHUS

JULESORGEN

Ved sognepræst *Elna Bækdorf*, Sorø.

I denne tid møder vi mange ord, der får forstavelsen »jul«. Vi hører om juletræer, julegaver, julekager, juleglæder og meget andet. Der er kun eet ord med forstavelsen »jul«, vi sjældent møder, og det er ordet »julesorgen«.

Med hver sin sprogtone har digterne Brorson, Grundtvig og H. C. Andersen talt om julesorgen og juletrøsten. I sin julesalme fra 1732 »I denne søde juletid« har Brorson i sjette vers disse linier »... og knuste hjerter føler bedst, hvad denne store frydefest for glæde har at bringe«. Knapt 100 år senere slutter Grundtvig sin julesalme »Velkommen igen Guds engle små« med bønnerne »... lad julesorgen slukkes!«, og et par år senere skriver H. C. Andersen i »Årets tolv måneder« juledigtet »Barn Jesus i en krybbe lå«, hvor et par linier netop taler om julesorg og juletrøst: »Hver sorgfuld sjæl, bliv karsk og glad, ryst af din tunge smerte. Et barn er født i Davids stad til trøst for hvert et hjerte«.

Julesorg er nok meget mere almindeligt, end der almindeligvis tales højt om. Vi har jo knæsat julen som en tid, hvor alle skal være lykkelige og i harmoni med hinanden. Men hensyn til julen har vi opgøglet en masse idealer, som kan have svært ved at stå deres prøve i virkeligheden. Vi opstiller og forventer nogle urealistiske idealer i vor menneskelige jul, og når disse urealistiske idealer ikke realiseres i virkeligheden, har vi de mange og dybe skuffelser, der næsten ikke er til at bære, hvad mange juleselv-mord og megen julealkoholisme taler sit tydelige sprog om. Det bliver jo ikke idel idyl alt sammen, fordi det bliver jul. Der er stadig hjemløse og folk med pengesorger. Der er stadig syge og ensomme og mennesker, der lige har mistet deres kære. Der er stadig familier, hvor det følelsesmæssigt knirker lidt i fugerne til forskellig side, og jo mere ideelt, lykkeligt og harmonisk det hele skal være, jo tungere føles det, når det ikke er det. Skal vor jul kun bygge på det menneskelige og det kommercielle, bliver det hele let en tom skal uden indhold, der før eller senere brister og ikke efterlader andet end tomheden og med den skuffelsen. Det bliver til julesorg, og den er vor egen.

Men julen har et indhold uden for os selv, og dette indhold er juletrøsten og juleglæden. Den er Guds gave, som ingen eller intet kan tage fra os. Den menneskelige jul trives bedst i materialistisk smukke rammer. Guds jul kan tåle alle forhold og bestå under dem alle. Den kræver ingen ydre ramme for at bevare og fastholde sin værdi. Juleevangeliet bliver stående uanset den ydre indpakning. »Se jeg forkynder jer en stor glæde«. Det var juleordene til hyrderne på marken ved Betlehem, og det er juleordene til os, der hører dem i 1980. Glæden er budet om, at Gud holder af os og vil have med os og vor tilværelse at gøre, selv om vi så forkludrer det hele, så mennesker viser os ryggen. Julen fortæller, at i Jesus kom Gud til os, i Jesus blev Gud menneske. Det viser os Guds fællesskab, og det viser os det menneskeliges værdi. I Guds fællesskab er intet menneskeliv værdiløst. Her har vi juletrøsten. Menneskeligt kan man være forladt og ene. Gud er i Jesus med i ensomheden og gør den til at bære. Det er et rigt fællesskab, Gud i julen lægger hen til os. Det er et fællesskab, der bygger på kærligheden og på kærlighedens uadskillige komponent, tilgivelsen. Utilstrækkelighedsfølelse og tilgivelse hører med til julesorgen og juletrøsten. Der er så meget, der kan få os mennesker til at føle os utilstrækkelige, ikke mindst i den jul, vi har bygget op omkring os, og hvor der trækkes så meget på os, ikke blot med hensyn til praktiske ting, men også med hensyn til følelser og medmenneskelige relationer. Meget kan her gøre det vanskeligt for os at få det hele til at fungere, som vi gerne ville, og resultatet bliver, at vi kommer til kort og sidder tilbage med negative følelser af skyld og utilstrækkelighed. I denne situation har vi god brug for juletrøsten, for den tilgivelse, der er en del af juleevangeliets gave til os.

Hvordan vor situation end er, har Guds budskab i julen altid noget at sige os. Der er trøst og glæde i julens budskab, og derfor er julen en fest. Det er naturligt, at vi tager imod dette glædesbud i den mest festlige ydre ramme, vi kan stable på benene. Vi må bare huske ikke at lægge så megen vægt på den ydre ramme, at den kvæler det budskab, der er inden i rammen: budet om fred og glæde, budet om skaberens kærlighed til og fællesskab med os, hans skabninger.

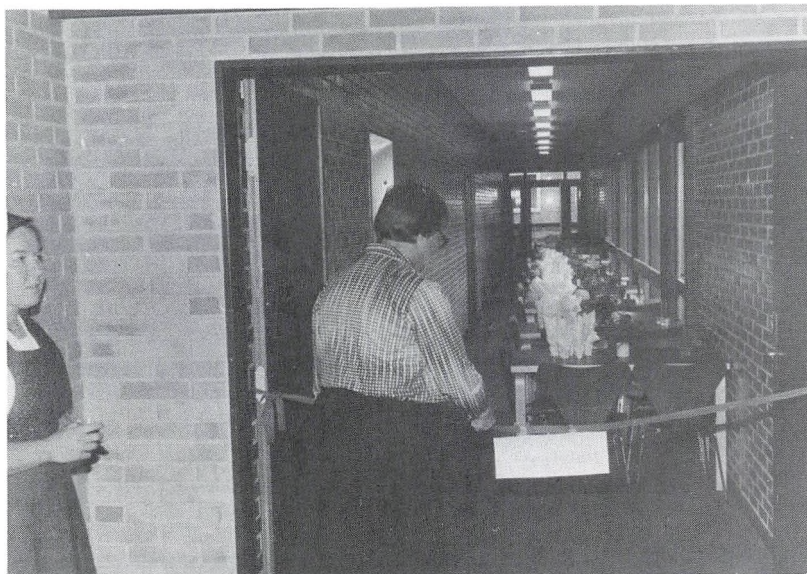
Elna Bækdorf.

Året 1980

Ved *Gustav Nedergaard.*

Igen kan vi fra seminariet berette om et år, hvor vi holdt indvielsesfest – idet vi fredag den 22. august samledes i Lediggangen og overværede, at *Krista Laursen* klippede den røde snor over til 3. etape – den fjerde fløj i undervisningsafdelingen!

Krista Laursen klipper den røde snor over.

Bygningen indeholder 2 faglokaler – levnedsmiddellokalet LK og metodikkøkken MK. Det første er afløser for det tidligere ØK, og det sidste afløser for det historiske seminariekøkken i Hovedbygningen – som nu ikke eksisterer mere!

Desuden rummer bygningen toiletsektion med 2 bruserum samt et teknikerrum med al mekanikken! Ialt ca. 405 m².

Byggesummen bliver ca. 2,6 mill. kr. incl. inventar og alle omkostninger.

Det blev en festlig indvielse – en markering af, at nu er seminariet ud-

bygget med klassefaglokaler, faglokaler og bibliotek m.v., således at vi nu m.h.t. fysiske rammer om uddannelsen står vel rustet.

Det blev selvfølgelig markeret, at det var nogle særlige lærere, der her blev tilgodeset, bl.a. ved at der er indrettet et lille kontor til dem – det drejer sig om Krista Laursen, Else Nedergaard og Inger Marie Jørgensen.

Krista Laursen, Else Nedergaard og Inger Marie Jørgensen lykønskes af lærerrådsformanden Tina Hyldegaard med de nye lokaler.

En sang til lejligheden skal illustrere den store begivenhed:

***En byggekavalkade til den 22. august 1980!
Det første hus – på Ankerhus!***

Mel.: *Marken er mejet ...*

Først rejstes villaen højt over bakken
ANKERHUS blev stedet kaldt engang i nitten to!
Da var der slet ingen træer på stedet,
siden da tog skov og hus så flittigt til at gro.
»Bind så blomst i krans
hurra her til lands,
slutter byggeriet med et gilde og en dans«.

I hurtig rækkefølge kom sidefløje på »Villaen« – Gården (Regensen blev opført i 1907 – Salen i 1916 – men først i 1922 skete det afgørende:

Der lå så Salen alene i haven,
mellem gård og villa kan I tænke jer til det?
Stolt over alle det »Hvide Slot« rejstes
til Sct. Hans i toogtyve, husker jeg det ret.
Ja – det var Sct. Hans –
der blev budt til dans –
og et led blev føjet ind i Ankerhus' krans.

Derefter blev der bygget små huse – tørvehuse – skovhytter – og grisehuse – og kort efter krigen indrettedes et Teknikkøkken i et gammelt hønsehuse – derefter kaldet »Det ny Køkken«.

Men mekanik kan blandt høns ikke trives,
derfor rejste Folmer Dam »Teknikkens Røde Mur«.
»Glasgang« og værelser – lejlighed fulgte,
Ankerhus sig brede ud – og ned man rev hvert skur!
Ingen her til lands –
eller nogenstands
så teknikken huse ud i nogen større glans.

Men en ny uddannelse blev vedtaget i 1974 – nu krævedes studentereksamen – nye faggrupper kom til – hvordan skulle seminariet klare dette – uden nye lokaler.

Derfor i hast ind til mi-ni-ste-ri-et,
drog vi allesammen fulgt af vores arkitekt.
Man ej var karrige med millionen,
og så gik det hjemad med en plan, der var perfekt.
»Bind så byggekrans
hurra her til lands,
slutter byggeriet med et gilde og en dans«.

– Og så var vi i gang med *1. byggetape*, og den 13. november 1976 afholdes et kæmpestort kalas med indvielse.

Nu kan i aften vi rigtignok fejre
UK-3 og UK-5 og UK-4 med
marmor på gulvet og rød-uld på sædet
»Lediggang« er dog det bedste, vi har bygget her!
»Bind så byggekrans
hurra her til lands,
slutter byggeriet med et gilde og en dans«.

I 1977 til 75-års jubilæet fremviste Britta Lambæk vort daværende, midlertidige bibliotek på Regensen til Byggedirektoratets chef – med det resultat, at 2. byggeetape var i hus: Regensbiblioteket m.m.

Mel.: *Den trænger ud til hvert et sted ...*

Det meste skulle rives ned
i hvert fald inden døre.
Og som det hele fremad skred,
vi kunne se og høre.
Nu blev der kun lokaler få
men plads til meget mere.
Her kan studierne m/k
i flere år husere.

Det hele først og fremmest gjaldt
lidt plads til flere bøger.
Nu kan man måske finde alt,
hvad man nu lige søger.
Vi fik her hylder op og ned
hvor vi kan bøger samle.
Regensen står nu altså med
nyt indhold i det gamle!

Men 2. byggeetape er ikke nok – når der kan ligge »en Længe mere –
derfor søgte vi og fik penge til 3. etape – i 1979.

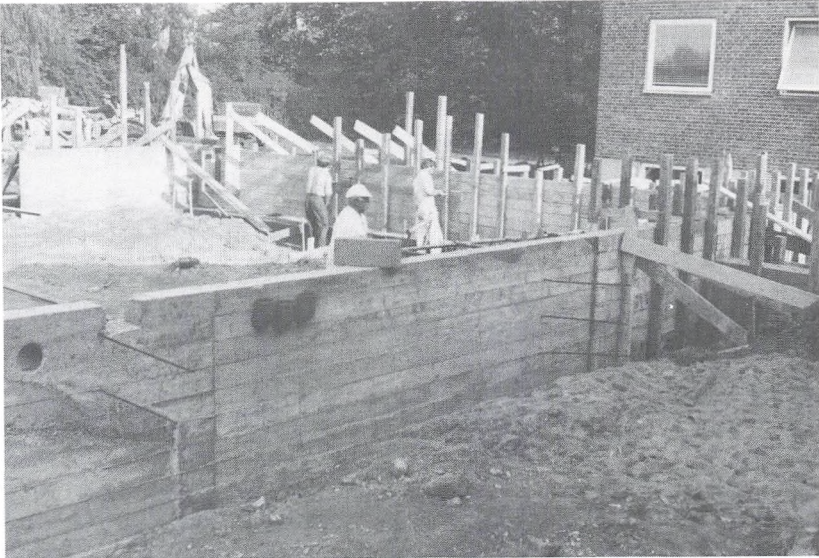
Mel.: *Marken er mejet ...*

Sidst i september man startede sagen
huset bag i haven tog så ganske langsomt form,
hen i november man så murene knejse –
spær blev rejst – men ak og ve, der kom en »stille storm«.
Om du rejser spær
i storm eller stille væ’r,
tænk da altid på, at faren den er tem’lig nær!

Nu kan vi fejre, at »huset« står færdigt
over tyve »spiser« står og skinner nok så flot.
Inger-Marie og Krista og Else
de kan rigtig sole sig i dette »køkkenslot«.
Og der kan fås bad!
ej at kimse ad
og i »Firkantgangen« kan vi alle gå på rad!

Hermed har vi dog vel ej sluttet kæden?
Vi vil fortsat bygge lidt og sætte vore spor.
Derfor I alle nu op må jer rejse,
alle ANKER-HUSENE skal leve højt i kor:
LEVE ANKERHUS
her i sus og dus,
ønsker vi at held må følge hvert et ANKER-HUS!

Det blev, som det vel fremgår af sangen, et dramatisk byggeri, hvis tagkonstruktion vi længe vil huske! Den 5. december var bygningen rejseklar – næsten da – og der var indbudt til rejsegilde. Men ak – et uheld – måske en sagte vind – medførte, at spærene væltede ned – og sammen med dem det meste af de nye mure!

Byggepladsen i september 1979.

Fluks blev byggepladsen ryddet – nye spær bestilt – nye mure opført, og i begyndelsen af januar 1980 skulle vi så rejse igen. Men mere ak. Det var forkerte spær, der var sat op – de var for lange!!!

Så måtte de fjernes og nye bestilles og sættes op. Derfor kom vi et godt stykke ind i 1980 – og der kom en hård vinter, der var med til at forsinke det hele.

I stedet for at være færdig midt i juni blev vi først færdige *sidst i august* – og så manglede der naturligvis alle de små ting, der gør det nemt at få det hele til at fungere. Men nu – efter et par måneder – er det hele perfekt, og vi har 2 supermoderne, praktiske og velindrettede faglokaler. Se selv på billederne!

Årets gang
i øvrigt

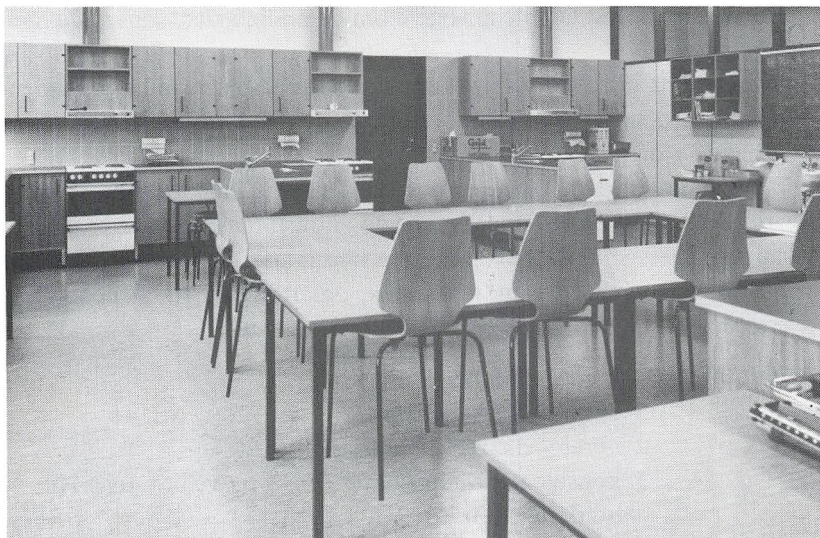
Sidste årsberetning sluttede med omtale af et udadventt projekt – en »Åben husdag« den 3. november, som var planlagt lang tid i forvejen.

Arrangementet forløb særdeles udmærket, og det var arrangeret som et produkt af 2 dages projektarbejde, der bestod i at lærere og elever var opdelt i 7 grupper, der bearbejdede emnerne: 1. De 3 faglige områder i 1., 2., 3. og 5. semester med faglige udstillinger. 2. 4.-7. semesters emner med en arbejdende pædagogisk udstilling. 3. videreuddannelse. 4. uddannelsens anvendelse med jobcenter, og 5. den allervigtigste gruppe: medie- og informationsgruppen.

Hver gruppe fik så et lokale til rådighed, og da vi nåede fredag aften, var alt klart til lørdagens store sus: Åbent hus fra 10-17!

*Et kig over det nye seminariekøkken, nu kaldet Metodikkøkken MK.
2. semester i arbejde.*

Det nye levnedsmiddellokale, LK. 8 separate arbejdspladser hver til 2 studerende – smagsbedømmelsesrum i baggrunden.

Seminarieret mindede meget om tidligere tiders udstilling – og vi nåede da også op på ca. 500 besøgende, der bestod af mange forskellige kategorier – og det var nogenlunde landsdækkende.

Det lykkedes da også for informationsgruppen at få pressen i tale, idet der blev bragt en del interviews i flere af de større aviser.

I forbindelse med arrangementer fik informationsgruppen den ide, at der skulle udarbejdes et klæbemærke om uddannelsen – og det resulterede i fremstillingen af et lille grøn/hvidt mærke, der ser således ud:

Når sådan et arrangement er overstået, og den rent øjeblikkelige succes er i hus, må man jo spørge sig selv, om aktiviteten så kan give en virkning på længere sigt?:

Har vi spredt større kendskab til husholdningslæreres uddannelse, der kan udmøntes i en bedre beskæftigelse?

Har vi fået oplyst latente ansøgere om de muligheder, som uddannelsen indebærer?

Svarende på disse spørgsmål kan ikke gives på baggrund af manglende »kontrolofforsøg« – nemlig hvordan ville det have været, hvis vi ingen ting havde gjort!

Det er imidlertid en kendsgerning, at der *er* beskæftigelsesproblemer for husholdningslærere – men kunne dog konstatere, at da vi kom frem til august 1980 – ja, da havde næsten alle januar-kandidater fået job. Jobbene var mere eller mindre »faste«, og arten kan ses af denne lille oversigt:

- Af ialt 30 var 4 lærere på husholdningsskoler
- 3 lærere på efterskoler
- 2 lærere/vikarer i folkeskolen
- 5 konsulenter ved organisationer og ved Statens Husholdningsråd
- 3 kliniske diætassistenter og økonomaassistenter
- 5 lærere ved specialarbejderskoler, rengøringsledelse og ved mejerikontoret
- 1 tilsynsassistent ved levnedsmiddelkontrol
- 2 under videreuddannelse
- 2 uden arbejde
- 3 uoplyst

Med hensyn til ansøgere til seminariet til januar og til august kan vi endnu ikke konstatere den store succes – holdet til januar 80 blev så lille som tilladeligt, 12–14, og til august blev der optaget 31.

Vi må altså konstatere, at der indtil videre ikke er kommet flere studerende, end da vi optog en gang om året – men alting tager sin tid; i tilmeldingerne til februar 1981 kan der spores en svag fremgang, så måske kan forårsoptagelserne på langt sigt blive tilfredsstillende, når det først bliver kendt i ansøgerkredse, at der er denne chance – og såfremt beskæftigelsesforholdene vil udvikle sig i en positiv retning.

Dimission i
januar 1980

Vi har nu snart vænnet os til dimission på denne tid af året, og dette års største dag blev både festlig og traditionsfyldt.

Lørdag den 26. januar samledes de 30 dimitterende med forældre, pårørende, lærere og gæster – herunder fra undervisningsministeriet – i Salen til dimissionshøjtideligheden.

Dimittender – januar 1980.

Jeg kunne i min tale bemærke, at dette hold nye husholdningslærere havde været mere udadvendte og samfundsbevidste end almindeligt, og at jeg troede og håbede på, at samfundet har brug for menneske med en sådan uddannelse – idet jeg henviste til en artikel af direktør Gunnar Christensen, FDB, om 80'erne som opfindsomhedens guldalder – idet vi må nu afdæmpe udviklingstakten og være opfindsomme med det, vi har.

Og det skulle husholdningslærere gerne være!

Undervisningsministeriets vicedirektør i direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v., talte til de nyuddannede og forklarede, at man i ministeriet lagde vægt på de kortere uddannelser, og at man var opmærksomme på arbejdssituationen på området.

Efter selve dimissionen samledes de nye husholdningslærere, forældre og lærere til en meget hyggelig frokost, som dimittenterne havde arrangeret i klasseværelse nr. 1.

Her var der sang og bægerklang, taler og afskedsord – som i de gode, gamle dage!

Presseudklip samles - de fyldte opslagstavlen.

Forårssemester
og speciale-
skrivning

Når eksamen og dimission i januar er overstået, har alle travlt med alt det, der skal ske i forårssemesteret.

Og i det nye år skulle vi foruden det »normale« også starte et nyt 3. semester.

Nu begynder forårsoptagelsen jo at mærkes – og fra og med foråret 1982 vil vi have undervisning på alle semestre hele året rundt!

Der blev igen i år arbejdet hårdt med at få specialerne i hus – men det lykkedes så tæt på som måske muligt – kun 2 studerende af 33 fik ikke godkendelse med det samme!

Og der var interessante emner – heraf ret mange, der udarbejdede specialer to og to sammen. Det viser sig at have mange fordele – men erfa-

ringen viser også, at man skal kende hinanden godt, for at kunne arbejde tæt sammen i så lang tid!

En oversigt over specialetitlerne ser således ud:

Forsøgs- og undersøgelsesarbejde:

Grahamsbrød – supplement til dansk kost.

Ernæringsmæssig og organoleptisk vurdering af kødfars tilsat blodplasma.

Frokostmåltidet i dagplejehjem i Saksøbing kommune, en kostundersøgelse.

Aftenskolens elever – en undersøgelse af disses baggrund for at søge aftenskolen.

Skolebespisning.

Anvendelse af textureret sojaproteinkoncentrat som hovedingrediens i middagsretter, hvori der ikke indgår kød – teoretisk gennemgang og praktiske forsøg.

De i levnedsmidler anvendte farvestoffers betydning som allergifremkaldende faktorer.

Farvestoffer og konserveringsmidler anvendt som tilsætningsstoffer, samt at undersøge deres betydning som allergifremkaldende stoffer.

Fremstilling af ost uden starterkultur.

Oplysning og vejledning:

Oplysning og vejledning af unge med uræni.

Vejledning til forældre til et barn på 6 måneder med Föllings Syge.

Spædbørnsernæring – specielt med henblik på madebarnet:

Adipositas.

Vejledning og oplysning af stabil diabetikere.

Børnehavebarnets kost.

Oplysning til personalet i en børnehave.

Diætvejledning til forældre, der har et spædbarn med cøliaki.

Gravide og kost.

Familievejledning om diæt og insulinproblemer hos børn med juvenil diabetes.

Undervisning:

Ungdomsarbejdsløshed i sundhedspædagogisk perspektiv.

Integration og undervisning af pakistanske børn i Danmark.

Informationsspredning:

Mikrobølgeovnen i den private husholdning.

Husholdningslæreren som konsulent i det sundhedsmæssige arbejde i kommunen.

Komitrol Kød.

Naturlig afbrydes den almindelige undervisning i forårssemestret af forskellige arrangementer – således havde vi i april en debatdag om uddannelsens struktur – efter 5 års erfaring!

Vi havde inviteret en del færdige husholdningslærere med ny uddannelse, lærere og studerende fra Suhrs Seminarium, undervisningsinspektør Edith Kjærsgård og Husholdningslærerforeningens formand Else Elbæk.

Debatten blev ført med temmelig hårde argumenter, især fra undervisningsinspektøren og studerende og lærere fra Suhrs Seminarium og afslørede, at samarbejdet og viljen til samme kan være på et meget lille sted!

Kort sagt – desværre udløste debatdagen bitterhed og dårligt klima – men det har alle parter så til gengæld siden indset – og konsekvensen er blevet etablering af et ministerielt kontaktudvalg.

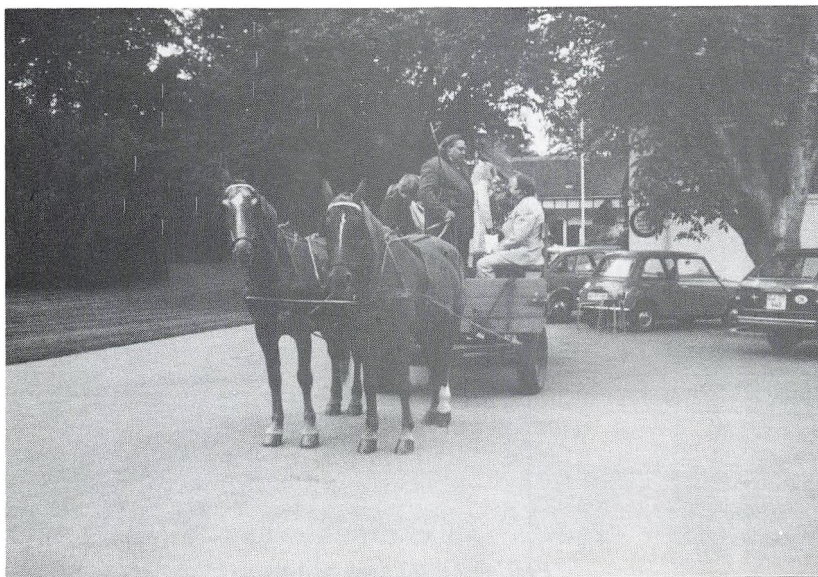
Et sådant var allerede forudset i uddannelsesbetænkningen – og det er nu i sommerens løb blevet etableret – og det første ordinære møde afholdes her i oktober.

Sammensætningen er flg.: 2 repræsentanter fra DSR på seminarierne. – Seminarirektorerne. – Husholdningslærerforeningen. – 2 repræsentanter fra lærerrådene. – Undervisningsministeriet.

Vi håber så på, at vort initiativ må bære frugt på længere sigt og tilføje uddannelsen de justeringer og de forandringer, som erfaringer og udviklingen tilskynder til!

Det skal også nævnes, at der i foråret blev afholdt et kontaktudvalgs-møde mellem seminariernes lærere og specialkursus ledelse og lærere med det formål at koordinere samarbejdet mellem seminarierne og Specialkursus. Begge seminarier huser jo f. eks. kurser under specialkursus regie, og Specialkursus søger jo ihærdigt at forny kursusvirksomheden i den 3-årige forsøgsperiode, som for tiden afvikles!

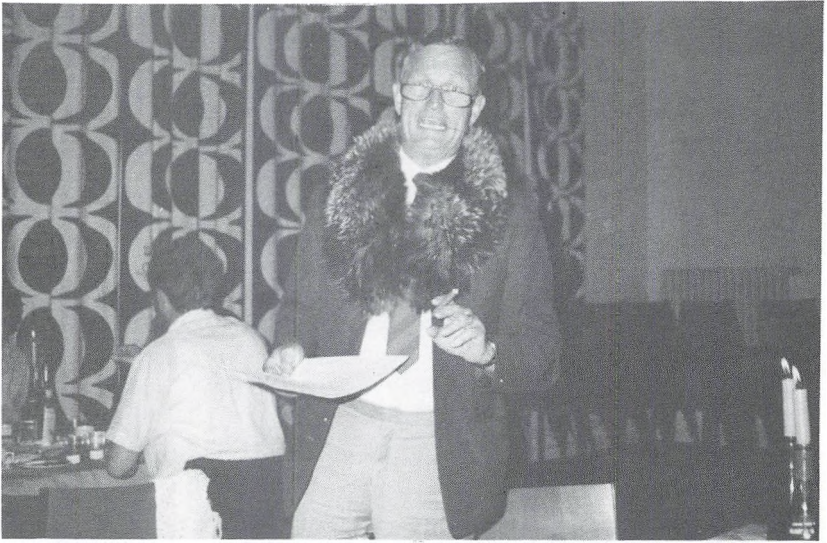
Og så slutter forårssemestret med eksamen, specialebedømmelse, kultur-uge, projektuger m. v. – alt imens var rektor i Helsingfors til 2. nordiske ernærings-kongres – men herom senere.

Lærerfesten begynder.

Formanden havde forfriskninger med.

Poul Ancher (Kofoed) reciterer.

Karen i funktion som entertainer.

Da alt var afviklet, og sindene faldet til ro, samledes lærere med pårørende til årets lærerfest – en nyere og glimrende tradition!

Og dette års var alletiders! Vi startede i hestevogn på en tur til Grydebjerget og videre rundt i den skønne juniaften – for at samles i Salen til spising og alletiders underholdning – af os selv. Hvem vidste, at Sigrid var en stor pianist, Kofoed den fødte festtaler, Karen Brinkman entertainer og Kurt Larsen en vital trompetist!

Det var blot et »skyndsomt« udpluk af de mange »forestillinger«.

Chopin-fortolkeren Sigrid Willadsen.

Sidst i 1979 fik vi fra undervisningsministeriet besked om, at seminariet fra 1. august skulle tilsluttes Statens Centrale regnskab (SCR) og Statens Centrale Lønanvisning (SCL)! Og hvad er så det? Det vil kort fortalt sige, at staten via EDB nu ordner lønanvisning og regnskab for os – vederlagsfrit, som det så smukt hedder!

Det har medført, at vi i administrationen har tilendebragt adskillige timer på kursusbænk i København – og endnu flere timer herhjemme foran mærkværdige EDB-udskrifter – og at vi nu kæmper med et utal af flerfarvede formularer, hvis udfyldelse betinger, at et beløb konteres, at kreditor får penge, at kassen fyldes op – og af papir er der jo nok! Alene den første månedsopgørelse for august måned 1980 – en meget stille måned med ringe aktivitet – ja, den medførte, at vi fik godt 2 kg papir retur, som opgørelse af måneden for vores lille institution.

Efter min nuværende vurdering er det et kolossalt kompliceret system – der forbruger porto, papir og arbejdskraft i store mængder og desværre virker fremmedgørende på arbejdet i det daglige. Man er jo kun en ubetydelig brik i det store blanketcirkus! Jeg håber, at staten – undervisningsministeriet – kan udnytte dette system – jeg tror ikke, vi kan opnå nogen fordele – tværtimod. Det er et rendyrket blankettomani!

Nå, men vi håber, at vi i løbet af et års tid kan lære at leve med systemet – uden at blive helt fanget af det. Set med uddannelsespolitiske øjne er det jo kun et underordnet problem, men for tiden styres det lidt for meget.

Kostafdelingen har fået tilført nye værelser i årets løb. Dels indrettede vi omkring juletid 1979 3 værelser på »Regensen« med thekøkken m.v., og da 3. etape var færdig og vi ikke kunne få hovedbygningens ombygning startet, indrettede vi 6 midlertidige værelser i det tidligere seminariekøkken – og det fungerer tilsyneladende udmærket!

I løbet af forsommeren meddelte Husholdningsskolen, at de ikke på længere sigt ønskede at benytte kantinen som spisested – og efter bestyrelsens billigelse blev det vedtaget, at benyttelsen ophører med virkning fra 1. januar 1981.

Herefter er en meget stor del af det økonomiske grundlag for kantinen drift fjernet – og vi her derfor på seminariet nedsat et udvalg, der skal forberede den ændrede drift af kantinen.

Arbejdet har resulteret i en stor entusiasme fra de studerendes side for at bevare »deres kantine«.

Der har været etableret en storstilet spørgeskemaundersøgelse – der er udformet »ugens tilbud« fra kantinen, og ved fællestimerne har der været afsunget hyldestsang til kantinens og Krabbes pris – men realiteterne er alvorlige nok!

Udvalget skal nu i november udarbejde sine forslag, og det står klart, at kantinen kun har muligheder for at overleve som kaffe og frokoststue – med åbning fra 9–13 eller noget i den stil!

Fra en ekskursion til Haslev b.l.a. fandt vi ud af, at vi måske kan øge kantinens »kapacitet« ved at lade den fungere udover åbningstiden som automatstue – d.v.s. køkkenet er lukket, men kantinelokalet er åbent med kaffe- og koldtdriksautomat! Så kan man altid gå over i kantinen og hygge sig. Vi får se, men *viljen* til at opretholde »Regenskantinen« er til stede – spørgsmålet er blot, om vi kan finde *vejen*!

Som det blev antydnet i byggesangen fra artiklens indledning har vi vel ikke bygget det sidste? Vi vil fortsat bygge og sætte spor – og det, der pusles med for tiden, er boliger til studerende på seminariet og til elever på husholdningsskolen.

Kollegie- eller boligbyggeri?

Planerne er meget foreløbige og flamlende, men det ser ud, som om der er en mulighed for at opføre boliger som alment boligbyggeri – ved at afhænde en byggegrund hertil. Der tænkes helt konkret på jorden ved enten Udbyhøjvej eller Abildvej – og bestyrelsen skal på oktobermødet tage stilling til et foreløbigt projekt.

Vi må så her på seminariet spørge de studerende: Vil I bo i sådanne lejligheder – 3-værelses, 2-værelses eller 1-værelses – i et antal af 40–50 studerende? Der er jo den hage ved sagen, at såfremt vi ikke kan »fylde husene«, skal de udnyttes af andre.

Vi tænker!

Jeg skal slutte beretningen for 1980 med at konstatere, at Ankerhus Seminarium ved indgangen til 80'erne står særdeles veludrustet med fysiske rammer om uddannelsen – *at* vi på trods af de mange nye faciliteter har bevaret i hvert fald en god del af »den gamle ånd«, således at der hersker samarbejdsvilje og samarbejdsevne mellem de enkelte parter – og det er der ingen tvivl om, at vi får megen brug for i det kommende årti. Meldingerne ude fra den store verden er ikke opmuntrende.

En stor tak til alle, der i årets løb har støttet seminariets virke – både indenfor og udenfor murene.

Året 1980

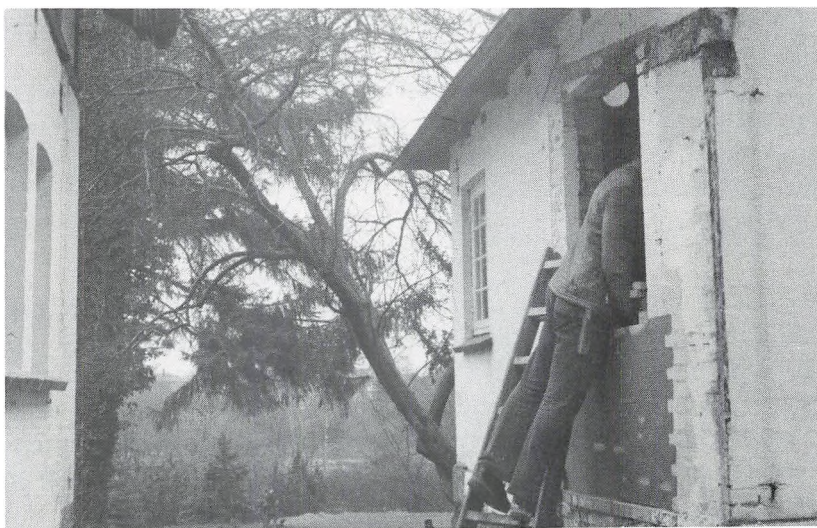
Ved *Nanna Hørlück Hansen.*

Når man tænker tilbage over året, falder tankerne tilbage på byggeri, planlægning i forbindelse med kurser, specielle festdage, aftenarrangementerne og afslutningsdagene.

Det mest typiske for skolen – hverdagen med undervisningen, kostskolelivet og de daglige små oplevelser af forskellig art, får vi sjældent beskrevet. Det ville være naturligt, om de udgjorde størstedelen af dette indlæg, men alligevel vil jeg især beskæftige mig med de lidt specielle ting, som skete på skolen i løbet af 1980.

Etteråret 1979 Den sidste del af året og foråret var præget af den store ombygning på skolen og af elevernes og medarbejdernes gode humør i forbindelse med de gener, byggeriet gav.

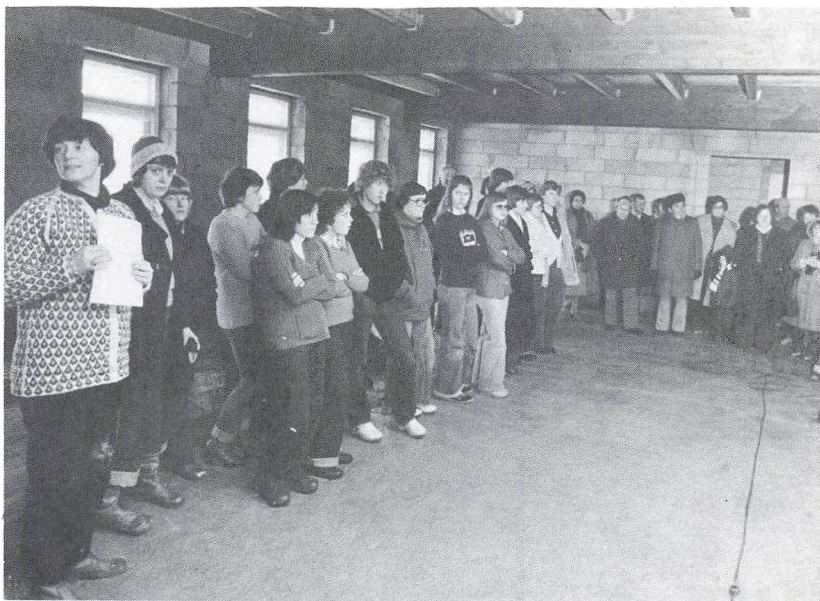
Lokaler kunne i perioder ikke benyttes, indgangen og en del af gangen var spærret, kælderen gennemsivet af vand p.g.a. utætheder, inden det nye tag kom på o.s.v. – men alt skal være skidt, før det bliver godt, og godt er det nu.

Regnvejrgangen fjernet – vindue isættes.

Almenholdet, foråret 1980.

Rejsegilde 1. februar 1980.

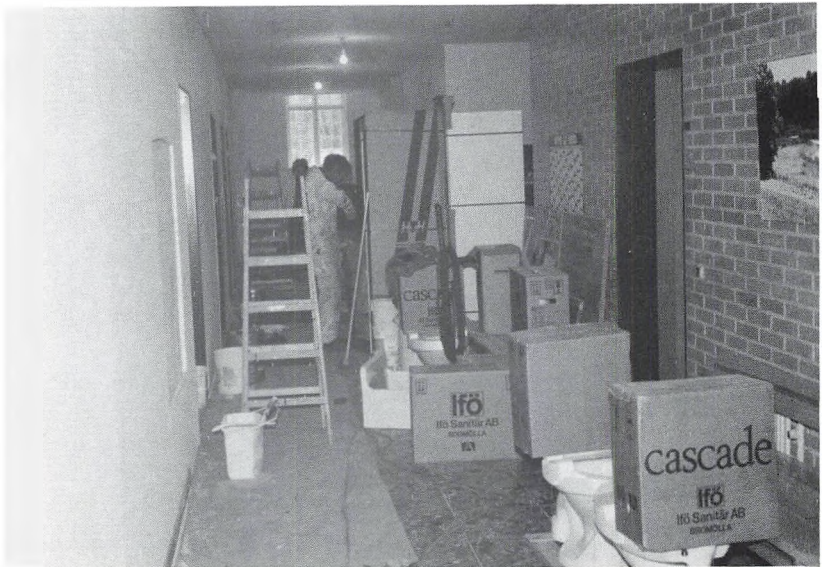
Efterårskurserne sluttede alle lige op til juleferien, men allerede 5. december holdt eleverne en festlig adventsaften med middag og nissespil, og med lærer-børnene i Lucia-optog. Aftenen blev holdt i Salen, og til stede var foruden alle elever også alle skolens medarbejdere med ægtefæller og børn.

Foråret 1980 7. januar ankom køkkenledereleverne og efg-eleverne, og søndag den 20. januar ankom almenholdet – ialt 72 elever.

Byggeriet medførte, at skolestuen (grå klasselokale) i lange perioder ikke kunne bruges, men det største problem efter nedrivning af »Havegangen« og »Løvstrædet« er manglen på værelser.

1. februar holdt vi rejsegilde for håndværkere, teknikere, bestyrelsens byggeudvalg, elever og medarbejdere. Vi mødtes alle i den nye »sak«, hvor vi bl.a. sang en sang, inden vi gik ned til traktementet i »brun«. Det var en dejlig eftermiddag.

I løbet af kurset var der arrangeret emneuger for almenholdet og for køkkenleder-eleverne.

Byggerod i gangen.

Praktikværttag for efg-eleverne afholdtes i april, fremmødet var som de forrige år fint, og diskussionen udbytterig.

Påskemiddagen for alle blev spist i den nye halvfærdige spisesal, det var dejligt at afprøve salen ved denne lejlighed, selv om eneste pynt på de rå cement-vægge og -gulve var påskepynten.

De nye lokaler blev taget rigtig i brug i forbindelse med almenholdets forældredag den 14. maj og afslutningerne for køkkenlederne og efg-køkkenassistenterne, henholdsvis 23. maj og 7. juni. Det var tre festlige arrangementer, hvor vi rigtig fik afprøvet lokalernes fleksibilitet.

Inden afslutningerne var der afsluttende prøve for køkkenlederne, og en del efg-elever var oppe til HF-eksamen i kemi.

Køkkenledernes sidste dag startede med køretur i hestevogn ud til Sofie Larsen for at lykønske hende på 70-års dagen – en dejlig optakt til sidste dag på skolen.

Almenholdets afrejse 30. maj var også meget hyggelig, ved afslutningen overrakte elevforeningens legater.

Stort morgenbord i haven var optakten til efg-elevernes sidste dag på skolen.

Kemi holdet juni 1980.

Køretur ud til Sofie Larsen.

Morgenmad sidste dag som EFG-elever.

I sommerferien blev det sidste af byggeriet gennemført, herunder anretterkøkkenets færdige indretning, og kontorer. Endnu mangler »øvre gang« – idet der endnu ikke er indrettet et ordentligt lærerværelse. Tilbage står også sidste del af arealerne omkring indgangen til skolen og haven udenfor kontorerne (tidligere skolestue).

Udover byggeri blev sommerferien brugt til interne møder og planlægning.

Landboudom havde som de foregående år lånt skolen til kurser, i år var der 3 hold på skolen.

Fødselsdagsbarnet.

Køkkenlederne 1980.

EFG køkkenassistenter, juni 1980.

Institutionens bestyrelse, husholdningsinspektør Edith Kjærsgård, elevforeningens repræsentanter og skolens revisor og arkitekt samt alle skolens medarbejdere var samlet til en festlighed den 8. august i anledning af ibrugtagning af skolens nye lokaler. Ved denne lejlighed overrakte elevforeningens formand Henny Bjerre Christensen foreningens gave til skolen – et dejlig maleri af Sorø-maleren Øbro, hermed en stor tak til alle elevforeningens medlemmer.

28. juni ankom alle tre hold, ialt 88 elever. Det er dejligt at kunne bruge alle de nye faciliteter, men værelsesproblemet eksisterer stadig. Eleverne bor i »Petrol« – »Oliven« og på I og II sal på seminariet, desuden bor der 3 elever på »øvre gang«.

På efg og køkkenlederkurserne arbejder vi nogenlunde som på de forrige kurser. Kurset for almenholdet har vi forsøgt at ændre en del for derved at give eleverne større ansvar og medindflydelse.

Elevmødet var som de forrige år elevopgaver, hvor efg-eleverne stod for eftermiddagskaffen på husholdningsskolen, og hvor køkkenledereleverne var ansvarlige for middagen i Salen. Eleverne klarede begge opgaverne fint, og vi siger tak for arbejdet.

Grundlæggende klasse, august.

EFG august 1980.

Almenholdet august 1980.

Det var en dejlig oplevelse at se husholdningsskolens »gamle elever« samles i vor nye spisesal til eftermiddagskaffe.

Tirsdagen efter elevmødet var alle elever og lærere på tur til København for at se seværdigheder m. v. – dagen sluttede med et teaterbesøg.

Forældredage for efg- og køkkenlederelever er afholdt – til begge lørdage var der stort fremmøde. Dagene forløb fint takket være elever og læreres forarbejde, og samtidig var vi meget heldige med vejret.

I september var skolen vært for et kursus afholdt af Fællesudvalget for huslig uddannelse – 61 køkkenlederelever ankom fra hele landet medbringende soveposer for at deltage. Kurset var meget vellykket, eleverne måtte selv udføre en del af det praktiske arbejde for at billiggøre kurset.

Pr. 1. januar blev Jytte Bagge ansat på husholdningsskolen på deltid. Jyttes opgaver er især indkøb og ansvar for depoterne, vi nyder alle, at det er en bestemt person, der nu har dette ansvarsområde.

Ansatte

Bodil Høgenhaven, der gennem en del år har været skolens faste timelærer i fagene syning/tilskæring og farve/beklædningslære, forlod skolen pr. 1. august efter at have fået heltidsansættelse på Næstved tekniske Skole. Som timelærer er i stedet ansat Hanne Heller.

Else Marie Kristensen har fra 1. september orlov for at deltage i kursus på Specialkursus i husholdning ved Århus universitet – ernæringslinien.

Af nye timelærere kan nævnes Helen Jensen, Bent Petersen og Torben Friis til fagene engelsk, naturlære og svømning.

Aase Christiansen og Bente Jegstrup har i årets løb haft barselsorlov, det blev til henholdsvis en pige og en dreng (Ida og Martin). P.T. har Mette Henningsen barselsorlov, det blev en dreng. I perioden oktober/december er Bente Damgård og Marianne Riishøj ansat som vikarer på skolen.

Fra januar 1981 tilbyder skolen for første gang husholdningsteknikeruddannelse. Kurset bygger ovenpå efg-køkkenassistent- og køkkenlederuddannelsen. Planlægning af dette kursus optager derfor en del af vores tanker i dette efterår. Lærerrådet er samtidig enige om at styrke almenkurset på skolen.

Fremtiden

Vi håber indenfor en meget kort periode at kunne bygge nogle værelser, således at skolen inden sommeren 1981 råder over endnu 4 dobbeltværelser.

Tak til alle for året 1980, ikke mindst til alle skolens medarbejdere.

Elevmødet 1980

At skulle skrive om, hvordan årets elevmøde har formet sig, er noget, jeg hvert år sætter mig til med en vis spænding, fordi jeg gerne vil have, at alle dem, som ikke har kunnet deltage lige netop i år, efter at have læst mit referat, måske efterlades en lille fornemmelse af selv at have deltaget alligevel.

Det hele begyndte lørdag den 6. september – traditionen tro – med dejligt vejr, Der var nyrevet og masser af smukke blomster både ude og inde – en bedre velkomst kan man næsten ikke få.

Elevmødet tog sin begyndelse, hvor Henny Bjerre Christensen bød velkommen til en sal fyldt med gamle elever – vi var alle meget spændte på dagens foredrag. Efter at have sunget »Når høsten er i lade« fra Ankerhussangbogen, kunne ordet gives til pastor Paul Honoré, som er forstander for Diakonskolen, Kolonien Philadelfia. Paul Honoré skulle tale om samlivsformer. En spændende titel med et spændende indhold omhandlende den moderne ægteskabsdebat og kirkens syn på samme. En bekræftelse på, at uden et fast holdepunkt i tilværelsen er der meget, der ikke vil lykkes.

Foredraget sluttede med spørgsmål, og som tak fik Paul Honoré overrakt en kasse rødvin.

Derefter var der eftermiddagskaffe dels i seminariets lokaler og dels på Gl. Ankerhus. Der var sat god tid af til dette vigtige punkt, så der var også tid til at kigge sig omkring, for dem der havde lyst til det.

Næste fælles program var dagens generalforsamling, hvor ca. 80 deltog. Jeg havde indtryk af, at rigtig mange fra Gl. Ankerhus deltog, og sådan skal det være. I elevmødesammenhæng er vi alle lige, og specielt under generalforsamlingen samles man på tværs af alle faggrupper, så ingen behøver at føle, at det ikke vedkommer dem.

Efter at have sunget »Vel mødt til fest under høstens himmel« bød formanden velkommen – særlig velkomst til æresmedlemmerne Alice Ditmann og Thea Rasmussen.

Derefter blev Gustav Nedergaard – uden modkandidat – valgt til dirigent. Formanden aflagde beretning og begyndte med at give et kort rids af sidste års elevmøde.

Medlemstallet er som sidste år ca. 1300, heraf ca. 200 ikke betalende. Der sendes i år rykkerskrivelser ud for *sidste* gang. Det koster både tid og penge, og mange af dem er gengangere fra år til år. Se opråb andet sted i bladet!

Jubilæumsfonden udgør nu ca. 2800 kr. Marie Broholm foreslog sidste år, at nogen af disse midler kunne bruges til vedligeholdelse af mindestuerne. Bestyrelsen imødekommer meget gerne flere forslag til anvendelse af midlerne.

Endvidere vil bestyrelsen i dag gerne forelægge generalforsamlingen, at elevforeningen går ind i arbejdet omkring udgivelsen af en folder omhandlende mindestuernes indhold og lidt historie. Foreløbigt max. beløb er sat til 1500 kr., og

vi be'r om generalforsamlingens bemyndigelse til at sætte dette i gang. Ingeborg Højer vil blive opfordret til at gå ind i dette arbejde.

Derefter kunne formanden beklageligvis meddele, at redaktør Hanne Holm Hansen har bedt om at blive fritaget for arbejdet med årsskriftet. Jobbet er overdraget til Elna Hjort Jensen. Henny Bjerre Christensen opfordrede medlemmerne til at komme med reaktioner på årsskriftet. Er det f.eks. tidssvarende nok? Hvad føler du, når du modtager årsskriftet?

Elevforeningen har i årets løb markeret sig ved Søren Anton Lundgaards 80-års dag, Sofie Larsens 70-års dag og Else Nedergaards 50-års dag.

Pedellen + medhjælper får efter elevmødet hver en fl. Gammel Dansk som tak for ekstra indsats.

Elevforeningen har købt endnu et maleri af nu afdøde Aage Øbro til foræring i forbindelse med færdigombygningen af Gl. Ankerhus. Maleriet kostede 6000 kr.

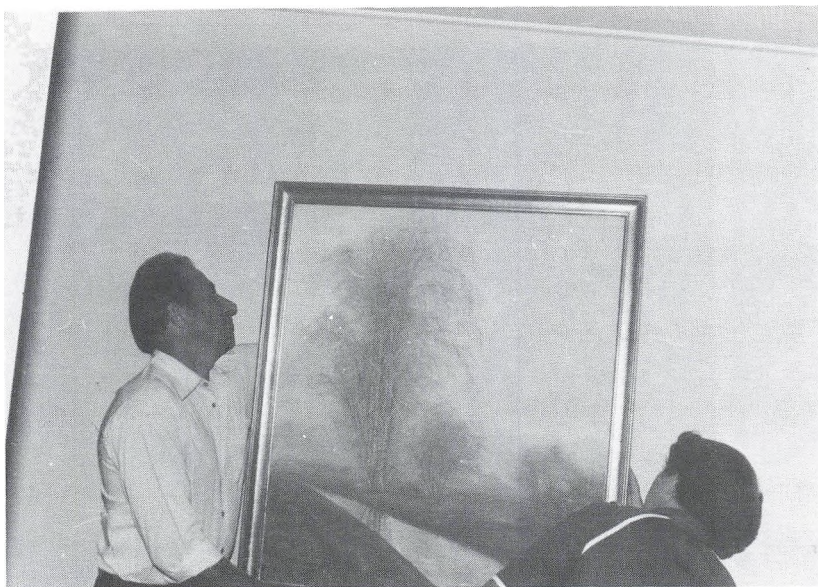
Der er lagt blomster ved gravene og mindestenen.

Ministeriet har nu givet sin tilladelse til, at der bygges på »Trekanten«. Der vil blive opført en lærerbolig, når pengene er til rådighed.

Formanden omtalte derefter sit arbejde i seminariets bestyrelse, hvor Henny Bjerre Christensen også er formand. Der sker specielt mange ting på byggefronten, og der gøres meget for at imødekomme den forventede tilgang af efg-elever, men endnu er det for tidligt at sige noget om disse planer.

Derefter aflagde kassereren regnskab.

Der blev fra forsamlingen ytret tilfredshed med årsskriftet, og der var tilslut-

Elevforeningens gave.

ning til udgivelse af ovennævnte folder. Endvidere var der spørgsmål fra Lisbeth Ørum ang. kapaciteten af efg-eleverne, men formanden kunne kun sige, at det endnu er for tidligt at sige noget om planerne, men der arbejdes ihærdigt.

Kassereren foreslog kontingentet uforandret, og beretning og regnskab blev godkendt under ét.

På valg var Henny Bjerre Christensen og suppleant Jonny Boye Pedersen. Begge blev valgt.

Under evt. bad Ruth Augustinussen om ordet og det i anledning af Husholdningslærerforeningens nylige 50 års jubilæum, hvor man fra HLF gerne ville hædre Folmer Dams minde for det store arbejde, han gjorde for 50 år siden og der var lagt blomster ved graven.

Sluttelig bad nye medlemmer om at få udleveret vedtægterne, når de melder sig ind, hvilket vil blive taget til efterretning.

Generalforsamlingens sidste punkt var nyt om skolevirksomheden v/ Gustav Nedergaard og Nanna Hørlück Hansen, et andet godt indslag, fordi man går fra generalforsamlingen med indtrykket af to skoler præget af aktivitet og sammenhold.

Derefter var der tid til at strække benene og rette på frisuren, inden vi igen samledes om dagens sidste punkt – middagen i Salen.

Her kunne vi sætte os til nogle smukt pyntede borde holdt i farverne lilla og gammelrosa og på en ophængt menuplan kunne læses, at middagen bød på kogt blomkål m/ rejesauce. Kalv a'la Marengo m/ ris og grøn salat. Mandelrand m/ jordbær og flødeskum hertil kaffe. Alt arrangeret, planlagt, tilberedt og serveret af køkkenledereleverne. De havde også i dagens anledning – i deres fritid – syet

Underholdning til elevmødet.

serveringsforklæder med lilla blomster som matchede til borddækningen, det synes jeg nok man kan sige, er at gå helhjertet ind for en sag.

Det kulturelle indslag under middagen blev i år leveret af 10 børn fra Sorø kommunale musikskole under ledelse af Vagn Petersen. Og jeg tør nok sige, at det var en sand fryd for øret. To guitarer + otte fløjter så mesterligt håndteret i et repertoire, som nok ikke kunne være mere velvalgt. Også Vagn Petersen spillede den dejlige Ballade Pour Adeline på klaveret, så der blev ikke krøllet tæer i skoene i år, tværtimod.

Derefter blev der spist mandelrand, holdt taler og de forskellige årgange blev hædret. Jeg skal måske lige nævne, at der ikke i år var nogen 25 års jubilarer som deltog, hvilket må siges at være en mangelvare ved elevmødet, men 20 års jubilarerne var mødt talrigt op og en repræsentant holdt tale, så det var næsten, som det plejede at være.

Elevmødet 1980 er ved at være slut og bestyrelsen siger tak til alle der kom – stor tak til alle der hjalp til og velkommen til næste års elevmøde 5. september 1981.

Lisbeth Skafte Christensen.

Indbydelse

Alle der er færdiguddannet på Ankerhus i 1921 (60 års jubilar) og i 1931 (50 års jubilar) er elevforeningens gæster ved elevmødet 1981.

Jubilarer kan på Ankerhus låne lokaler og service, hvis man ønsker at spise frokost sammen på elevmødedagen. Ligeledes vil man kunne få vejledning i bestilling af platter el. lign. ved henvendelse til seminariets kontor.

Elever fra gl. Ankerhus bør bemærke, at har man gået på almen hold og bagefter evt. fortsat som køkkenleder, så er man jubilar både efter det årstal, hvor man sluttede almen hold og også efter det årstal, man sluttede køkkenlederuddannelsen.

Fællesaktiviteter på en kostskole

Ved *Ingelise Christensen og Kirsten Lillelund Sørensen.*

Det er en absolut forudsætning for at blive godkendt som husholdningsskole, at der tilbydes ikke blot almindelig husholdningsfaglig undervisning, men også fællesaktiviteter. Kostskoleformen afskille sig altså fra almindelig dagundervisning ved, at der lægges afgørende vægt på, at elever og lærere ikke blot mødes i den traditionelle undervisningssituation, men også i et fællesskab/samvær udenfor undervisningstiden.

I de senere år har det af mange grunde – fx. femdagsugens indførelse, den økonomiske fremgang, samfærdselsmidlernes udvikling – været nødvendigt at diskutere kostskoleformen igen og igen. Mange frie skoler har mærket – og mærker vel fortsat – at kostskoleformen var i vanskeligheder. Også her på Ankerhus husholdningsskole har vi mærket sådanne tendenser, og vi har gentagne gange måttet vende tilbage til overvejelser omkring, hvad vi kunne/skulle gøre for at komme væk fra »kostskolesituationen som et nødvendigt onde« over til at opfatte og opleve kostskoleformen som noget positivt, der har betydning for husholdningsskolens samlede virksomhed.

I fællesskab har lærergruppen diskuteret sig frem til nogle få overordnede udgangspunkter:

1. Fællesskab/samvær afhænger også meget af vore elevers indstilling. Det er derfor vigtigt, at vi sørger for, at alle vore elever på forhånd er nogenlunde klar over, hvad et kostskoleophold indebærer. Det er væsentligt, at de forstår, at et kostskoleophold er andet end nogle timers daglig undervisning.
2. Fællesaktiviteter kan være frivillig, dog er det ønskeligt med 3-4 obligatoriske arrangementer i løbet af kurset.
3. Lærere på vagt må – foruden at klare mange praktiske gøremål – prioritere samværet med eleverne højt.
4. Eleverne skal gøres mest mulig ansvarlig for fællesaktiviteter.

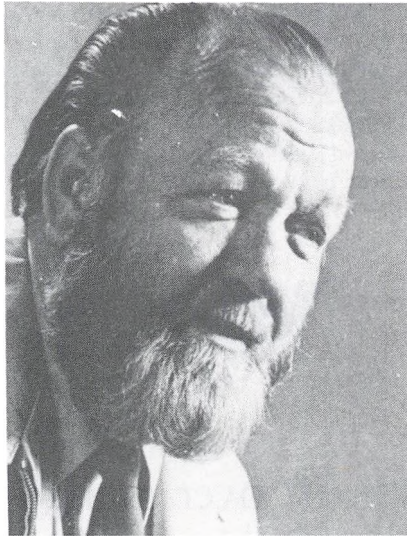
I foråret 1980 havde vi følgende »fastlagte« aktiviteter:

Obligatoriske

En Sorø aften: Lektor Balslev fortalte og viste lysbilleder om nogle af Sorø's historiske bygninger og som Sorø by's tilblivelse og udvikling.

Generationskløfter: Jacob Højland talte meget underholdende om emnet generationskløfter med paralleller til Panduro's bog: Rend mig i traditionerne.

Alkohol og alkoholproblemer: Erhard Riis, som selv har været alkoholiker, gav os alle en meget tankevækkende aften om emnet.

Erhard Riis.

Frivillige

De frivillige arrangementer er i høj grad tilbud fra lærerne, – og på sådanne aftener har vi haft flg. tilbud: Sangaften, sy- og strikkeklub, filmaftener, folkedans, påskepynt- og klip, vinkursus og en enkelt teaterur.

Midt på vinteren havde vi besøg af et modefirma, som gav modeopvisning med efterfølgende mulighed for selv at prøve tøjet og købe det.

Som noget løbende hele kurset igennem har vi tilbud til eleverne om at gå til svømning samt at deltage i Ankerhusvægtvogterne.

Hvert forår arrangerer vi, såfremt det er et ønske fra eleverne, fætterbal. Det er en aften, som også henregnes som et frivilligt tilbud. Aftenen er helt elevernes, med dem som værtinder og lærerne som gæster.

Og hvordan er det så gået? Lad os straks slå fast, at vi ikke har fundet den endelige, gode løsning. Fællesskab og samvær kan jo nemlig ikke sættes på formel, det vil fx. altid afhænge af vore elever på det pågældende tidspunkt og deres indbyrdes relationer.

Vi mener dog, at det er rimeligt, at gøre mange af aktiviteterne frivillige, men samtidig må vi, lærere, gøre meget for at motivere flest mulig elever til at deltage. Det kan vi gøre forsøg på, ved fx. at skabe sammenhæng mellem den daglige undervisning og diverse fællesaktiviteter, ved fx. at lytte til elevernes ønsker snarere end at lytte til vores egen »dårlige« samvittighed, der har det med at fortælle os, at det og det må vore elever da virkelige se/høre/opleve.

Det kan – en gang imellem – virke trættende på lærerne, gang på gang at skulle diskutere kostskoleformen, vi har jo så mange andre praktiske/undervisningsmæssige gøremål i dagligden. Men selvfølgelig ved vi alle, for husholdningsskolernes fortsatte eksistens afhænger bl.a. af, om vi lærere har energi og fantasi til i fællesskab – også sammen med eleverne – at videreudvikle et pædagogisk miljø, der vil være attraktivt også for kommende generationer. Det er et stort ansvar, men også en udfordring.

Gravskrift over mange

*Asken fra en flamme
prøvede at stamme
takkenssvage ord.
Livets gyldne dage
nu er ladet tilbage
paa den skønne jord.*

Johanne og Søren Anton Lundgaard.

Bestyrelsen for Elevforeningen »Ankerhus« ønsker medlemmerne og andre læsere af bladet en glædelig jul og et godt nytår.

*Elna Hjort Jensen.
Ingrid Krabbe Larsen.
Hanne Holm Hansen.*

*Lisbeth Skaftte Christensen.
Kirsten Lillelund Sørensen.
Henny Bjerre Christensen.*

Sundhedskonference

I dagene d. 22. og 23. november 1979 blev der afholdt en konference på Ankerhus Husholdningsseminarium, hvor vi deltog som repræsentanter for husholdningsskolen.

Til brug ved forberedelserne til konferencen fik vi tilsendt fælgende materialer:

Kopi af forslag til lov om et forebyggelsesråd.

Rapport fra konferencen afholdt af undervisningsministeriet om sundhedspædagogik 1977.

Redaktion: Vagn Christensen, Søren Vestergaard Mikkelsen, Sv. Møller Nicolaisen, H. Chr. Rasmussen og Mogens Toft-Nielsen.

Pjecen om sundhedspædagogik udg. af Komiteen for sundhedsoplysning Sundhedsprioriteringsudvalgets betænkning nr. 809.

Debatoplæg om sundhedspolitik udgivet af Amtsrådsforeningen 1979 p. 1-45.

Vi vil hermed videregive lidt af det, der foregik på konferencen.

Konferencens formål har således været at inspirere skolernes medarbejdere til i skolernes kursustilbud i højere grad at engagere sig i det fagområde, der har fået betegnelsen sundhedspædagogik, ligesom det har været formålet at informere andre kredse om husholdningsskolernes muligheder.

PROGRAM

Torsdag den 22. november 1979:

- 9.00 Ankomst.
- 9.45 Åbning ved undervisningsinspektør Edith Kjærsgaard, Undervisningsministeriet.
- 10.00 »Hvor står vi nu?«
Oplæg af forskningskonsulent H. C. Rasmussen, Socialstyrelsen.
- 10.45 Formiddagskaffe.
- 11.15 »Sundhedspolitik på amtsplan«.
Oplæg af fuldmægtig Lars Cramer-Petersen, Amtsrådsforeningen.
- 13.00 Frokost.
- 14.00 Diskussion af formiddagens oplæg ved rektor Gustav Nedergaard, Ankerhus Husholdningsseminarium.
- 15.30 Eftermiddagskaffe.
- 16.00 »Hvorfor sundhedspædagogik?«.
Oplæg af amtslæge Vagn Christensen, Ringkøbing amt. Derefter debat af oplægget.
- 18.30 Middag.

Fredag den 23. november 1979.

- 9.30 »Sundhedspædagogik - information eller appel?«.
Oplæg af lektor Kenny Jørgensen, Danmarks Lærerhøjskole.

- 11.00 Gruppedrøftelse.
- 13.00 Frokost.
- 14.00 Konklusion af konferencen ved formand for Husholdningslærerforeningen Else Elbæk.
- 16.00 Konferencen afsluttes.

Som I kan se af programmet, hørte vi om »Hvor står vi dag med hensyn til sundhedspædagogik«. »Om Sundhedspolitik på amtsplan« og »Hvorfor sundhedspædagogik«.

Det meste var dog emner, husholdningslærere dagligt forsøger at beskæftige sig med og orientere sig om, og i særdeleshed havde vi med interesse læst det udsendte materiale til sundhedskonferencen.

Kenny Jørgensens foredrag var nyt, derfor har vi valgt dette til ubeskåret at indgå i årsskriftet.

»SUNDHEDSPÆDAGOGIK – INFORMATION ELLER APPEL?«

Jeg skal kort indledende gøre rede for den overskrift, der var tiltænkt min forelæsning (»Sundhedspædagogik – meddelende eller forkyndende undervisning«) og derefter begrunde, hvorfor jeg vil foretrække at lade en anden overskrift være udgangspunkt for min fremstilling.

Ifølge folkeskoleloven af 1958 var det lærernes opgave i kristendomsundervisning at medvirke til elevernes udvikling af en kristen livsholdning. En påvirkning med dette sigte har man omtalt *forkyndende* undervisning.

Det stærkt markerede kulturskred, der i Danmark såvel som i den øvrige verden har fundet sted i perioden fra 1958 og op til den ny folkeskolelov af 1975, har sat sig dybe spor i folkeskolens hverdag. I dag indgår læreren i et medmenneskeligt og solidarisk fællesskab med eleverne, hvor han tidligere stod som deres autoritære leder. Heraf må følge en langt stærkere forpligtelse for ham til at bidrage til elevernes forståelse af også den verden, han selv lever i.

De skarpe økonomiske og politiske frontstillinger, som voksenverdenen udviser, de faretruende spændinger, der i de nære omgivelser ytrer sig som kamp om samfundsgoderne og globalt som ideologiske stridigheder, de rige industrilandes nedladende hjælpeprogrammer over for de fattige udviklingslande etc. – Alt dette må nødvendigvis påkalde sig opmærksomhed, ikke mindst for den, der medvirker i udviklingen af en ny generation. Læreren er derfor – måske mere end andre – udfordret til politisk bevidst at analysere, forstå og tage stilling til fremtidsperspektiver for den verden, han og børnene lever i.

En helt naturlig følge af på den ene side lærerens og elevernes ændrede holdning til hinanden og på den anden side det uafviselige medansvar for samfundets udvikling, som det ventes af eleverne at modnes til at bære, er at undervisningen – som har orientering ud fra disse forudsætninger – må appellere til fremkaldelse af holdninger til etiske, sociale, medmenneskelige, økonomiske og politiske spørgsmål. I visse lighedspunkter med den omtalte kristendomsundervisning må også den her nævnte undervisning være *forkyndende*.

De ansvarsbevidste lærere er naturligvis helt klar over den sejlads mellem Skylla og Karybdis, der her er tale om, og søger at afveje sit budskab i medansvar med loyalitet over for det samfund, som har givet ham opgaven. At hævde, at læreren i sin funktion skal være apolitisk er det samme som at negligere hans medborgeridentitet – og uden den er han i samvær med eleverne bedre tjent med at blive vikarieret af en computer.

Men den indenrigspolitiske skoledebat gik højt om netop dette anliggende op imod 75-loven og kulminerede i den hule indoktrineringsshetz. Tidligt under lovens tilblivelse blev der nedsat en såkaldt kristendomskommission, som i sit oplæg til loven understregede, at faget skulle være kundskabs *meddelende*. Derved har man måske forestillet sig bedre at få fod på lærernes omsiggribende »ideologiske forkyndelse« – som ellers kunne tænkes legitimeret ved henvisning til at være lige så berettiget som »kristendomsforkyndelsen«. Desuden mente kommissionen også, at den havde fjernet forældrenes argumenter for at søge deres børn fritaget for undervisning af faget. Herpå besindede den sig dog, – hvilket Knud Heinesen kommenterede således: »Der, hvor logikken begynder at skride efter min opfattelse, var, da kristendomsundervisningskommissionen ikke mente at kunne drage den fulde konsekvens af det, der var dens standpunkt, men måtte anbefale, at i hvert fald børn, der tilhørte et andet trossamfund, blev fritaget for denne kristendomsundervisning«. Og senere i sin tale – efter at have mindet om en afgørelse mellem den svenske regering og menneskerettighedskommissionen i Strassbourg, omhandlende netop denne problemstilling – føjer ministeren til, at han »vedrørende hele dette spørgsmål om fritagelsesreglerne skal være overordentlig forhandlingsvillig«.

Ingen har således alvorlig tillid til, at man kan undervise uden at holdningspåvirke – derfor: vil man undgå at blive påvirket, skal man holde sig fra at blive undervist – også af lærere, der »blot« er kundskabs*meddelende*.

Der var med baggrund i de indtil nu fremførte synspunkter, at jeg i sin tid lod mig afæske en overskrift til programpunktet i dag: Sundhedspædagogik – meddelende eller forkyndende undervisning? Men som allerede bemærket har jeg til ladt min en omskrivning, som i hvert fald for mit vedkommende gør opgaven mere perspektivrig: Sundhedspædagogik – information eller appel? I spektret mellem information og appel ligger der, såvidt jeg kan se, en større bredde end i feltet meddelende og forkyndende undervisning. Information og appel kan formidles gennem et langt bredere sæt af medier, og det vil nok også være lettere for den formidlende part at klargøre sig sin *informative* og *appellerende* hensigt, og måske vil hensigten også forekomme modtageren mere gennemskuelig.

Jeg opholder mig ved denne skelnen, fordi jeg er af den opfattelse, dels at det er pædagogisk nyttig at gøre sig klart, hvilke strenge man spiller på – altså gøre sig sine virkemidler klart og dels, at vi i sundhedspædagogisk henseende må træffe afgørelse om, hvorvidt vi vil informere eller appellere og i sidste tilfælde gøre op med de etiske problemer, der knytter sig til dette valg – formaner, befaler eller appellerer jeg, indoktrinerer jeg, eller opfører jeg mig formyderisk – hvordan vil jeg i givet fald forsvare min ret eller begrunde min pligt hertil? I mine følgende betragtninger over den sundhedspædagogiske opgave vil tyngdepunktet ligge i netop dette sagforhold.

Det er en helt almen iagttagelse, at folkeskolen gang på gang får henlagt opgaver under sig, som tjener til løsning af de samfundsproblemer, som udviklingen medfører. Og med en stigende udviklingstakt anvises der med kortere og kortere mellemrum den slags opgaver. Inden for blot det seneste årti er skolen inddraget i bekæmpelse af narkoproblemet, i styrkelse af trafikikkerheden og nu altså i at fremhjelpe den almene sundhedstilstand. Mindre paaagtet gaar skolen desuden foran i bestraelber paa at udvikle elevernes samarbejdsfaerdigheder, deres oplevelse af solidaritet, deres tolerance over for anderledes taelnkende, deres bevidste forstaelse af det demokratiske samfunds styringsmekanismer og deres etiske holdning til grundlaeggende livskvaliteter – alt sammen afledt af det krav om medansvar, som søges udviklet hos fremtidens borgere i en ekspansiv og pluralistisk verden.

Det turde imidlertid vaere indlysende, at skolen ikke kan deltage i dette arbejde med bind for øjnene. Vi kan anstændigvis ikke alene formidle indsigt i stofmisbrugets ulyksalige konsekvenser, i hele det restriktive regelsæt, som trafikikkerheden forudsætter eller i øvrigt i det utal af farer, der lurer paa vor sundhed, uden tillige at sætte eleverne grundigt ind i de politiske dispositioner, som – truffet eller forsømt truffet – har medvirket til problemernes opstaen. Som ansvarlig medborger hverken kan eller bør læreren over for sine elever fortie, hvilke snævre politiske og økonomiske interesser, der af magthaverne i vores samfund er forfulgt paa bekosning af den tryghed, som ikke mindst børnene og de unge kompenserer for ved misbrug af stoffer, eller hvilket industrielt prestigeraes, der ligger bag udviklingen af vores trafiknet med dels større opmaerksomhed paa bilister end paa skolebørn, eller hvilket profitbegær, der imponerer selv ministre sa meget, at der gives grønt lys for balsamering af vore fødevarer, uanset erkendte skadevirkninger.

Det ville vaere besynderligt, om vores beskedent udviklede mulighed, evne eller vilje til at klargøre og omkosningerne af de politiske beslutninger ikke ogsaa blev gjort til genstand for overvejelser i skolestuen. I modsat fald ville man nemlig acceptere, at skolens opgave blot skulle omfatte interesse for symptomerne – dulmende en daerlig samvittighed. Paa den anden side er det indlysende, at pædagoger – sa lidt som andre – kan frasige sig medansvar for tingenes tilstand, og at ogsaa de derfor ma paa tage sig at advare imod de farer, som en hurtigere udvikling, end vi har kunnet styre, truer os med.

Et spørgsmaal, som imidlertid vil vaere vanskeligt pædagogisk at besvare, er, paa hvilken maade vi vil vælge at formidle disse advarsler. Hvor paa dimensionen: information – appel skal vores sundhedspædagogiske virksomhed lægges?

Her vil jeg igen vende tilbage til den konstatering, at lærernes og elevernes indbyrdes tæthed til hinanden er betydeligt mere udviklet end nogensinde tidligere. Og det svækker i betragtelig grad den miskvalificering, som den hule indoktrineringshetz søgte at paaføre lærerstanden – at der skulle kunne blive tale om en overlagt ikke bevidst paa virkning af eleverne. Saaledes kan mennesker, der er hinanden vedkommende, ikke forholde sig.

Det kalder derimod paa overvejelser over, i hvilken udstraekning, vi om alvorlige livsanliggende kan forholde os neutrale med den viden, vi besidder. Bør vi blot nøgternt fremlægge informationer herom, eller bør vi tilsigte at gribe hold-

ningsdannende ind ud fra antagelsen om, at netop den personlige holdning til omverdensproblemerne er det sikreste bolværk imod dem eller det bedste grundlag for at kunne tackle dem?

Det er klart, at vi kan vælge den klinisk ubesmittelige renhed, hvor vi trækker os tilbage og overlader til tilhøreren selv at afgøre, om han vil nyttiggøre vores meddelte information – det vil for nogle være et ideal. Og disse har smukke motiver at støtte sig på om individets ret til selv at bestemme over egen skæbne og livsføring – en velrenommeret eksistentiaalistisk lære.

Over for disse vil andre vælge at tage medansvar for og konsekvenser af at påvirke – for ikke at sige påtrykke – under henvisning til, at det for dem er vigtigere, at eleverne overlever, end at de dør af utilstrækkelige forudsætninger for at administrere de – til fri disposition – formidlede overlevelsesstrategier. Mange således behjertede rådgivere har imidlertid ofte svært ved at erkende deres egen begrænsning og fører sig ikke sjældent noget svulstigt frem.

For mig at se er det næppe blot et spørgsmål om at skelne mellem børn og voksne, men snarere et spørgsmål om at engagere sig indfølelse i det enkelte menneskes situation, være opmærksom på dets totalressourcer (svækkende/styrkende kræfter i individet selv og dets miljøer) og herfra søge at svække den pågældendes mulighed for selvindsigt. På den ene side ved jeg ikke, hvor renvaskede hænder, man kan vise frem, når man om et narko- eller trafikoffer, kan meddele, at man ellers havde informeret vedkommende i mindste detaljer om de farer, han eller hun er bukket under for. Og på den anden side finder jeg, at der tæt på en selvopofrende indstilling lurer en risiko for det formynderiske.

Mens man som sagt var svært optaget af at gøre kristendomsforkyndelsen »meddelende«, så man kunne påbyde læreren i det hele taget at afholde sig fra at engagere sig personligt medlevende i fremkaldelse af elevernes holdning også til andre væsentlige livsspørgsmål, så må det nok erkendes, at netop når det nu drejer sig om de sundhedspædagogiske aktiviteter, ville det være uhyre vigtigt, om han ikke blot er konstaterende og meddelende, men at han derimod umager sig for, at eleverne får grundlag for holdninger, der kan tjene som værn om deres sundhed.

Man får ikke kræft af at ryge, men en vis procent af dem, som ryger, får kræft. Man bliver ikke alkoholiker af at drikke, men en vis procent bliver alkoholikere. Man bliver ikke narkoman af at indtage euforiserende stoffer, men en vis procent af dem, som gør det, bliver narkomaner. Kernen i disse udsagn er »en vis procent«, thi hvis der var tale om 1 %, ville det være urimeligt at sætte det at ryge, drikke og sniffe i forbindelse med kræft, alkoholisme og narkomani, og var der tale om 100 %, ville det formentlig blive forbudt ved lov at hygge sig med piben, flasken og de hallucinerende stoffer.

Det procentuelle sammenfald mellem de lystige adspredelser og de onde virkninger er imidlertid netop således, at det næppe kunne falde vore politikere ind at forbyde disse laster ved lov – og dermed kriminalisere størsteparten af os – mens skavankerne dog på den anden side gør så meget indtryk, at bekæmpelsen af dem gøres til et pædagogisk problem. Hvor på den pædagogiske »formidlingsskala« – mellem at informere og at appellere – vor opgave ligger, må så vidt jeg bedømmer det, være bestemt af, hvilken risikostyrke, der knytter sig til fæ-

nomenet. Akkurat som kriminelle handlinger i domspraksis modsvarer med forskellige grader af restriktive indgreb, på en skala fra isolation til forsorgsanbringelse.

Der findes lande i verden – som vi måske ikke ligefrem ynder at lade os sammenligne med – hvor man dekretterer borgerne en hensigtsmæssig alder for indgåelse af ægteskab, hvor mange børn et ægtepar som norm bør sætte i verden og bestemte kollektive idrætter til fremme af den almindelige folkesundhed. Hvor sådant lader sig gøre, vil det muligvis vise sig, at det alene efterleves, fordi befolkningen de pågældende steder i meget vid udstrækning accepterer, at det enkelte individs udfoldelse er underordnet det fællesskab, hvori individet indgår. Solidaritet er en grundlæggende holdning i disse samfund.

Spændingsfeltet mellem individets frie udfoldelse og hensynet til almenvællets beståen må formentlig nøje iagttages, før en politisk afgørelse træffes. Men det vil næppe overraske, om samfund i opløsningstruede situationer vil vise sig at udvikle langt stærkere forsvarsmekanismer end i situationer, hvor blot enkeltindvidets frie udfoldelse anfægtes. Også i vestlige samfund ser vi eksempler på, at statsmagten griber ind med direktiver, hvor der er overhængende farer for lokale befolkningsgrupper – her nøjes man dog ikke med blot at informere om faremomentet og i øvrigt overlade det til den enkelte selv at afgøre, om man vil forblive eller evakueres. Man kunne generelt sige, at statsmagten griber ind, hvor sandsynligheden for tab af menneskeliv er overhængende, mens den over for lavere faregrænser sætter ind med symptombehandling. Man kan så undre sig over, hvor fingernemt man i disse forbindelser vælger at dulme virkninger frem for at rydde årsager af vejen.

Der står i Bekendtgørelse om uddannelse af husholdningslærere af 17. september 1974 i § 1, stk. 2 følgende: »at de studerende under anvendelse af deres teoretiske og praktiske forudsætninger øves i at planlægge, udføre og vurdere undervisning, vejledning og oplysning og i at afpasse denne virksomhed efter skiftende forudsætninger i samfundet og hos dem, som virksomheden retter sig imod«

Dette er naturligvis en udmærket formålsbeskrivelse. Men hvilken indstilling afspejler den i forhold til den sundhedspædagogiske opgave? Står der faktisk, at husholdningslæreren skal indrette sin sundhedspædagogiske aktivitet ind efter brugergruppernes formulerede ønske, eller står der, at husholdningslæreren skal drage sine personlige slutninger om brugergruppernes behov ud fra en kombination af – på den ene side – den fagkompetence, hun besidder og – på den anden side – den medborgeridentitet, hun har udviklet? Vil hendes konstatering af mangelfulde forudsætninger i brugergruppen indicere information eller appel? Er det, som man ville gøre over for sine egne børn eller nærmeste slægtninge, et godt barometer, hvad man i almindelighed bør gøre?

Jeg mener, at det er af vital betydning at finde svar på disse spørgsmål, ligesom det er af betydning, at også konsekvenserne af disse svar gøres til genstand for grundige overvejelser. Man skal her især være opmærksom på den åbenbare vanskelighed, der består i at få hele et samfunds politiske trådnet til at hænge sammen. I trækronerne svinger de generalistiske landspolitikere sig med mulighed for oversigt, helhedsvurderinger og beslutninger – på makroniveauet – på græsrodsniveauet pulserer den politiske tropisme med mulig sans for detaljen –

men ofte blændet af de nære problemer. Den gensidige mistænkeliggørelse af to parter imellem beror i nogen grad på, at de overvejende lader sig fiksere af deres respektive grosted: mikroorganismen føler sig manipuleret og makroorganismen frygter sig snigløbet. Begge reagerer de på erfaringer, som misbrugere på begge fløje har bidraget med. Men det forekommer stærkt, at hele samfundet skal lade sig tyrannisere af frygt for den slags.

Jeg vil som afslutning på denne del af mit indlæg fastholde, at jeg som borger i et samfund ingen mulighed har for at uddifferentiere min professionelle, men politiske og min medmenneskelige identitet i tre af hinanden isolerbare grundholdninger. Vel kan jeg et langt stykke være i stand til at referere til deres specifikke betydning for den helhed, de indgår i, men det er en anden sag. Læreren er som menneske – i lighed med alle andre – et politisk individ, men ikke nødvendigvis politiker. Og det er vel først i det øjeblik, hvor han tiltvinger sig mandat som politiker i sit job, at han afslører, hverken at være politisk eller pædagogisk moden. Det burde erkendes, uanset om man sidder i trækronerne eller befinder sig ved græsrodderne. På den anden side må man nok beklage, at lærerne er så politisk passive, hvilket nok hænger sammen med en vis velbjergethed, at politikerne ikke herfra kan hente megen støtte ensige vejledning til udformning af love, der har sigte mod løsning af de problemer, hvis senvirkninger man slås med i skolen.

Jeg vil herefter fatte mig i korthed om informationens og appellens indgrebsmuligheder i en sundhedspædagogisk sammenhæng, og jeg må straks tilstå, at vi her befinder os på gyngende grund. Der er ikke megen forskningsmæssig erkendelse at støtte sig på.

En forskning på feltet ville eksempelvis handle om at finde holdningsdannede virkninger af forskellige påvirkningsstrategier. Ville det være muligt klart at specificere forskellen på formidlingsformerne: information og appel? Hvad ville vi gøre ved den mulige kendsgerning, at visse modtagere kan uddrage det appellerende indhold af en information, og at andre i appellen blot tager det informative indhold til efterretning? Kan modtagernes individuelle modenhedsgrad være afgørende for deres fortolkning af henholdsvis information og appel? Spektret er uhyre komplekst. Næppe får man hold på det ene sæt variable, før vi må konstatere, at holdbarheden heraf anfægtes under bestræbelsen på at få hold på det næste sæt.

Jeg tør garantere for, at megen uro på den pædagogiske slagmark ville være bilagt, om der fandtes solide forskningsforankrede udsagn at holde sig til om sammenhængen mellem pædagogiske påvirkningsstrategier og deres tilsigtede uddannelses- og opdragelsesmæssige virkning. Her kunne virkelig blive tale om landvindinger. Og vil de fleste med erfaring på området have en anelse om, at der højst kan blive tale om flygtige sandklitter snarere end om fast hegnete og frugtbare agre, og baggrunden er naturligvis, at intet menneskeligt lader sig binde i absolut forstand til en undersøgelsesfase. Det, som lader sig konkludere af første sekunds iagttagelser, er allerede på vej ind i næste sekund underkastet sådanne ændringer, at konklusionen afsvækkes til tyndbenede formodninger. Sådanne ser det ud, hvis vi ikke lader os nøje med mindre end sandheder om den pædagogiske virkelighed. Men som almindelig erfaringsviden vil pædagogikken

dog alligevel have nogle rimeligt gode tilbud til os.

Den væsentligste og alvorligste undladelsessynd i pædagogisk virksomhed er dog nok, at pædagogen alt for ureflekteret lader den hensigt, at han skulle klar-gøre sig om sin undervisning, så i skyggen af selve sin ivrighed for at undervise. Det skal nok vise sig, at vi styrter hovedkulds om bord i den sundhedspædago-giske balje under at gøre os klart, at vi dermed har påtaget os det simpleste renova-tionsarbejde, man kan tænke sig, hvor vi til stadighed vil se affaldsprodukterne komme flydende og uden at være opmærksomme på, at det er samfundets sti-gende misbrug og misrøgt af de menneskelige ressourcer, som vi søger at feje op efter.

Det skal ikke undre mig, om vi i de kommende år får stillet rigelige midler til rådighed for den sundhedspædagogiske tjeneste – håndører for de profitable og helbredende truende modydelser til erhvervslivet og de solide besparelser, der kan imødeses på statens velfærdsfremmende udgiftsramme.

Sundhedspædagogik er nødvendiggjort af de trusler på vor sundhed, som er affødt af boligpolitik, økonomisk politik, erhvervs politik, socialpolitik – og i alle sammenhænge har ondet i sin rod i et asolidarisk samfund over hvis port der står: »enhver er sin egen lykkes smed!« Vi er endnu lagt fra det modenhedsnive-au, hvor ulighed i den personlige udrustning ikke tillige er målestok for en sam-fundsstyret forskelsbehandling. Dette må sundhedspædagogik først og frem-mest handle om – snarere end om kostcirklen – tag endelig ikke fejl af det! Det mest sundhedsfarlige er at leve, hvor omstændighederne herfor er ringere påag-tet, end hvad der kan pines ud af dem.

Sundhedspædagogik er selvforskyldt, det er lappedværk – men lad os blot tage fat. Vi skal være med til at lappe de skader, vi selv har påført os, men vi skal tilli-ge – og som det væsentligste – søge årsagerne fjernet. Vi skal arbejde på at af-skaffe sundhedspædagogikkens nødvendighed.

Sundhedspædagogik er et sygdomstegn.

Litteratur:

Otte Friedrich Bollnow: Eksistensfilosofi og Pædagogik. Christian Ejlers' For-lag, Oslo 1976.

Konklusion af konferencen

Konferencen konkluderede, at formålet med sundhedspædagogisk virksomhed er at udvikle viden, holdninger og adfærd, som er sundhedsfremmende. Der var enighed om, at målgruppen for virksomheden er hele befolkningen, og at for-midlingsmetoden ikke bør være belæringspædagogik, men oplevelsespædago-gik:

Jeg hører det – og glemmer det

Jeg ser det – og husker det

Jeg oplever det – og lærer det

Der var tilslutning til, at husholdningsskolerne og husholdningslærerne bør føle ansvar og forpligtelse over for det sundhedspædagogiske arbejde bl.a. på baggrund af, at man er i stand til at yde en faglig indsats.

Konferencen foreslår *husholdningsskolerne*:

- a) at sundhedspædagogiske spørgsmål gøres til en integreret del af skolernes fagkreds. Kostskoleformen giver særlige muligheder for at behandle netop denne emnekreds.
- b) at en del af det nuværende undervisningspensum udskydes til fordel for sundhedspædagogiske emner.
- c) at husholdningsskolernes lærere gennem diskussioner i lærergruppen analyserer og bearbejder egne holdninger til sundhedspædagogiske spørgsmål.
- d) at sundhedspædagogiske emner på skolernes uddannelseskursus belyses i endnu videre omfang.
- e) at der lægges mere vægt på samfundsorienterende fag og i forbindelse hermed på lærernes kendskab til elevernes kommende arbejdspladser.
- f) at der sker en koordination mellem skoler med samme kursustyper.

For os var Kenny Jørgensens foredrag det inspirerende indslag på konferencen, og hvad vi ellers fik med derfra må nok blive endnu større konflikt mellem idealer og virkelighed.

*Bente Jegstrup,
Lis Henriksen.*

Magdalene Lauridsens Fond

Fondets formue er pr. 31. december 1979 kr. 92.497,57.

Der er indkommet 25 kr. i gave.

I december 1979 blev der uddelt 2.500 kr. i legater til 3 studerende på seminariet og 2.600 kr. til 6 unge på husholdningsskolen, der er i gang med en uddannelse til efg-køkkenassistent eller køkkenleder.

Thea Rasmussen er fratrådt som formand for fondsbestyrelsen, og i hendes sted er undertegnede indtrådt. Øvrige bestyrelsesmedlemmer er Karin Toft, Århus, og Elna Dam, Dragør.

Britta Lambæk.

*Sundhedspædagogisk konsulent –
vejen til bedre udnyttelse af midlerne i
det forebyggende arbejde.*

En udfordring for husholdningslærere

*Af Jette Wilhelmsen, studerende
ved Ankerhus Seminarium (7. sem).*

Jette Wilhelmsen.

Sundhedspædagogik – hvordan?

Talemåden »det er bedre at forebygge end at helbrede«, er blevet en meget aktuell sætning i den senere tid. Debatten drejer sig om, hvordan vi udnytter vores ressourcer således, at vi opnår den bedst mulige effekt på det sundhedsmæssige område.

Effekten af den hidtidige forebyggelse har ikke været så stor som ønsket. Derfor er sundhedspædagogik, som nyt middel, kommet på tale. At forventning til sundhedspædagikken som middel til at sikre befolkningen en sundhedstilstand i betydningen fysisk, psykisk og social trivsel afhænger meget af måden, hvorpå viden om »sund adfærd« bliver formidlet.

Hvis vi ønsker en effekt i form af bevidstgørelse, holdningsdannelse og besparelser på offentlige udgifter må befolkningen opnå en forståelse for betydningen af begrebet »sund adfærd«. Derfor må vi bortlægge den pædagogik, der kun går ud på at belære folk, såfremt vi ønsker, de skal kunne handle og vælge selv.

Løsning af problemer må foretages i samarbejde mellem lærer og deltager og/eller ved diskussion deltagerne imellem for derved hos disse at opnå en bevidsthed om det evt. problem og derigennem finde frem til løsningsmuligheder. Deltagerne må således engageres med en medbestemmelse om problemets løsning og derved søge at forebygge lignende problemers opståen.

Ansættelse af en sundhedspædagogisk konsulent

I Ribe amtskommune har man i dette år (1980) søgt at realisere den sundhedspædagogiske ide ved at ansætte en sundhedspædagogisk konsulent ved amtskommunens social- og sundhedsforvaltning.

Det sundhedspædagogiske arbejde i amtskommunen skal her følge de retningslinier, der er givet af forebyggelsesrådet, nedsat i henhold til betænkning

om »Prioritering i sundhedsvæsenet« nr. 809 1977, samt efterkomme WHO's love om optimal fysisk, psykisk og social trivsel.

Det forebyggende arbejde består i informations- og uddannelsesaktiviteter rettet mod befolkningen som helhed for derigennem at give den enkelte en bevidsthed om – og holdning til betydningen af at vælge en sundhedsmæssig korrekt adfærd og derved forbedre sin sundhedstilstand.

Husholdningslæreren som sundhedspædagog

Stillingen som sundhedspædagog kræver pædagogisk kundskab, idet en stor del af det forebyggende arbejde som sagt drejer sig om rådgivnings-, vejlednings- og undervisningssituationer.

Mulige arbejdsområder for en sundhedspædagog kan således være kost og motion, alkohol-, tobaks- og narkotikamisbrug, hygiejneforhold, sundhedsskader opstået i arbejds/skolemiljøet m.m. – Arbejdsområder som en sundhedspædagog skal deltage i gennem udarbejdelse af arbejdsprojekter.

Husholdningslæreruddannelsen med sine alsidige fagområder, såvel pædagogiske som sundhedsmæssige, åbner derfor mulighed for, at husholdningslæreren kan bestride opgaven som sundhedspædagog. Vi har hidtil vist vores ekspertise som husholdningskonsulenter m.h.t. kostundersøgelser og -vejledning, som diætassistenter på landets sygehuse, som sagsbehandlere i social- og sundhedssektoren og endelig som undervisere af unge og voksne m.v.

Alt sammen områder, hvor vi har mulighed for at udøve en vejledning og undervisning, der sigter mod, at befolkningen opnår en forståelse for betydningen af at leve sundt.

Husholdningslærerne bør således fremover være opmærksomme på debatten rundt omkring i primærkommuner såvel som i amtskommuner i disses overvejelser omkring sundhedspædagogiske projekter. Vi må søge vores indflydelse gjort gældende såvel ved oprettelsen som ved besættelsen af disse stillinger.

Omprioritering af nogle af sundhedsvæsenets midler til det forebyggende arbejde har som bekendt været diskuteret meget. En omprioritering i retning af ansættelse af husholdningslærere som sundhedspædagogiske konsulenter i primær/amtskommunernes social- og sundhedssektorer vil sikre det forebyggende arbejde en god effekt.

Så derfor – husholdningslærere nu og fremover – vis jeres kompetence i udøvelsen af de sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende projekter ...

Litteratur:

Betænkning nr. 809 om »Prioritering i sundhedsvæsenet«, 1977, fra Indenrigsministeriet.

Rapport om »Sundhedspædagogik« – Undervisningsministeriet 1977.

Andra Nordiska Kongressen i Näringslära, Helsingfors 16.-18. juni – eller en artikel som Landsbladet ikke ville optage.

Det er en god tradition, der er ved at blive skabt med afholdelse af *nordiske* ernæringskongresser. Det startede med kongressen i Stockholm i 1977 og blev nu fulgt op med sommerens kongres i Helsingfors – og det blev på kongressens sidste dag besluttet at bede Norge om at være vært i 1984 – sandsynligvis bliver det i Bergen.

Ankerhus var repræsenteret i Stockholm ved Sigrid Willadsen, og i år var det så min tur.

Det blev en stor oplevelse i det allerfineste vejr, som Finland kunne opdrive, med sol fra morgen til aften over denne perle af en Nordisk hovedstad. Således sejlede vi en skøn sommeraften til Sveaborg – den gamle fæstning i Skærgården udfør Helsingfors, hvor vi i de gamle bygninger blev beværtet med klassiske, finske brødtyper – garneret med alt, hvad man kan tænke sig indenfor salater og kød/fisk. Og vi var til festsoupé i restaurant »Brunshuset« – Helsingfors's svar på »Langeliniepavillonen« til modtagelse på Stadshuset (for dem med jakke og skjorte) og meget mere. Det var dejligt at træffe alle bekendte indenfor ernæringsområdet i Norden, som man trods alt har efter mange år i arbejdet.

Den sidste aften havde jeg for mig selv, fordi min »grønne« billet ikke tillod tilbagerejse førend torsdag morgen, og derfor satte jeg mig ned og skrev følgende lille artikel om kongressen:

Den anden nordiske ernæringskongres blev afholdt i Helsingfors 16.-18. juni, og dens hovedtema var ernæringspolitik, kostterapi og kostrekommendation (kost-råd).

Disse emner blev i 3 lange dage diskuteret af ca. 400 forskere, pædagoger og rådgivere indenfor området. Heraf var ca. 40 fra Danmark, medens f.eks. værtslandet mødte med 200 deltagere, Island med 2.

Ernæringspolitik burde interessere den »almene borger«, fordi det drejer sig om statens og hermed politikerens måde at behandle borgerne på i ernærings-spørgsmål. Eller måske manglende behandling!

Problemet er ladet med spændinger, og dette kom tydeligt frem i de nationale indlæg. Spændingerne går i det væsentligste på, at den »ernæringspolitik«, som forskere/pædagoger anser for det rigtige, d.v.s. de råd, de vil give befolkningen og staten m.h.t. mængde af energi, fedt, protein, sukker o.s.v. – meget ofte strider *mod* de interesser, som staten, industrien og landbruget har!

Ernæringspolitik i Norden

Spændvidden på dette område er stor. I Norge, hvor der af Stortinget er fastlagt en ernæringspolitik, foreslået af ernæringsfolk. Dens retningslinier følges af stort set alle instanser – men den passer også som fod i hose til norsk økonomisk politik. Norge er levnedsmiddelimportør, og f.eks. vil en forøgelse af forbruget af norsk brødkorn virke positivt på betalingsbalancen.

I Finland og Sverige har man centrale myndigheder, der arbejder på et næringspolitisk program, men man kan tydeligt mærke modstanden fra »Jordbrugsstyrelserne«. Mest tydeligt fremgik dette af de svenske indlæg. Den statslige støttepolitik til landbruget, der indførtes i 1973 for at sikre Sverige selvforsyning, gives ikke til produktioner, der er i overensstemmelse med svenske ernæringseksperterens ønsker og råd. Det drejer sig bl. a. om svine- og smørproduktionen.

Det danske indlæg til debatten kom fra lektor Jørgen Højmark-Jensen, afd. for levnedsmiddelkonservering v. Landbohøjskolen, der kaldte sit indlæg for: Interessesætninger i ernæringspolitik.

Han påpegede, at der nok er tilslutning fra danske »ernæringsfolk« til f.eks. norske synspunkter, men at sådanne synspunkter i Danmark vil støde på modstand fra *mindst* 2 sider:

1. Dansk landbrug og dansk levnedsmiddelindustri var meget skeptiske overfor nedsættelse af fedtforbrug, sukkerforbrug, forøgelse af brødforbrug o.s.v.
2. Danmark er medlem af EF, hvis landbrugspolitik slet ikke er ernæringsvenlig (smørlagre, mælkepulver, okselagre o.s.v.).

Der er altså spændinger mellem den ernæringspolitik, som forskerne ønsker fastlagt, og de erhvervsøkonomiske forhold i de lande, der enten er selvforsynende eller er eksporterende. Dette er vel ganske naturligt – men problematisk nok for både erhvervsfolk og ernæringsfolk.

Klarest blev linierne nok trukket op af den svenske professor fra Uppsala Universitetet, Leif Hambræus: Ernæringsfysiologer må ikke betragte sig som drømmere, moralister eller formyndere – de må gå ind i en saglig debat med producenter – landbrug, industri og handel om kostråd (kostrekommendation)!

Fællesnordiske kostrekommendationer

Sådanne kostråd blev forelagt på kongressens sidste dag i et forsøg på at få skabt *fællesnordiske retningslinier* – d.v.s. fælles basis for en *ernæringspolitik*:

I korthed og meget store træk lyder rådene således:

Energien for *protein*, *fedt* og *kulhydrat* bør fordeles således: Protein 10–15 %, fedt højst 35 % og kulhydrat 55–60 %.

Sukker bør højst udgøre 10 % af kulhydratenergien, og fedt skal være mere *umættet*, d.v.s. mere fra f.eks. planter og fisk.

Der er intet nyt heri! Blot bliver det nu måske officielle kostråd i de nordiske lande. Men det vil svare helt til Husholdningsrådets 5 råd i pjecen Gode Kostvaner:

1. Spis magert.
2. Spar på sukkeret.
3. Spis groft.
4. Spis varieret.
5. Spis ikke for meget.

Drømmere, moralister og formyndere!

Spørgsmålet er nu: Kan vi i Danmark få en debat mellem ernæringsfolk og erhvervsfolk? Kunne en sådan debat på *langt sigt* gavne dansk landbrug? Vil danske landbrugsorganisationer gå ind for disse råd – eller vil de kalde rådernes opfindere for drømmere, moralister og formyndere?

Det er faktisk vigtigt, for formålet med kostrådene er: at tilfredsstille de primære næringsbehov og give forudsætninger for godt helbred og medvirke til at forhindre ernæringsforårsagede sygdomme.

Og det må da interessere alle!

Artiklen har været bragt i Sjællands Tidende og i Husholdningslæren – den var desuden sendt til Landsbladet – der en måneds tid efter meddelte mig, at man ikke så sig i stand til at optage artiklen på grund af dens kritiske indhold overfor landbruget og dets produktion!

Bedøm nu selv – jeg synes, at det er kedeligt, at der ikke kan skabes en dialog med landbruget om ernæringspolitik. Det er da ikke sikkert, at der kan skabes enighed, men vi kan da informere hinanden om synspunkter – og jeg mener, det er uklogt af landbruget ikke at være opmærksom på, hvad der rører sig i samfundet – selv om disse rørelser på kort sigt kolliderer med nuværende produktionsform!

Gustav Nedergaard.

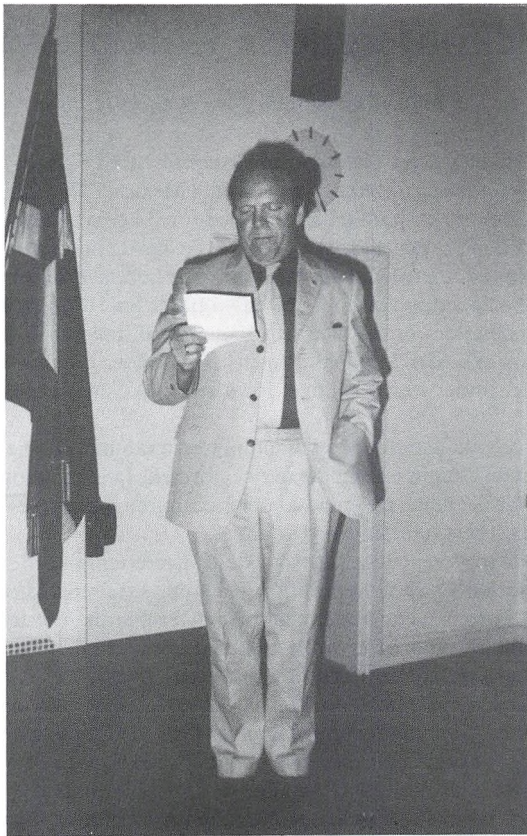
Ansatte på Ankerhus i 1980

Seminariet, lærere:

Lisbeth Allesøe	Magny Andersen	Karen Brinkmann
Elna Bækdorf	Hanne Christoffersen	Ingrid Krabbe Larsen
Inga Kristoffersen	Kurt Larsen	Gustav Nedergaard
Krista Laursen	Else Nedergaard	Bent Hyldegaard-Petersen
Britta Lambæk Nielsen	Roger Kopp Pedersen	Mette Trojel
Inger Marie Jørgensen	John Ricard	Tina Hyldegaard-Petersen
Sigrid Willadsen	Åge Hovmand	

Andre medarbejdere:

Poul Ancker Kofoed	Inge Merethe Olsen	Ingeborg Højer
Leif Hansen	Ludvig Fischer	Rita Borlund Jeppesen
Ingelise Andersen	Jytte Bagge	Doris Tofte
Helle Lundgreen	Else Marie og	Valdemar Hein Petersen

Hjemkommet fra kongressen er rektor i funktion ved en festlighed.

Ansatte på Ankerhus Husholdningsskole 1980

Lærere:

Nanna Hørlück Hansen	Bente Balle Jegstrup	Kirsten Ll. Sørensen
Ruth Vædele Jensen	Lis Henriksen	Kirsten Egholm Pedersen
Aase Christiansen	Else Marie Kristensen	Ingelise Christensen
Bente Ladef. Pedersen	Jytte Herget	Vibeke Jørgensen
Mette Henningsen		

Andre medarbejdere:

Hanne Henriksen	Sonja Johansen
-----------------	----------------

Kvindekonference i København 1980

Af folketingsmedlem *Tove Lindbo Larsen*.

I sommeren 1980 blev den såkaldte midtvejskonference i FN's kvinde-tiår holdt i København. Den første konference blev holdt i Mexico 1976. Tillige afholdtes en alternativ eller rettere en parallel konference for ikke-parlamentarikere.

Resultatet af den parlamentariske konference blev et internationalt handlingsprogram, som præciserer, hvad der bør gøres i de kommende fem år for at virkeliggøre målene – lighed, udvikling og fred – i tiåret fra 1976 til 1985. Handlingsprogrammet indeholder også et særligt afsnit om bistand til flygtende kvinder, kvinder i det sydlige Afrika og palæstinensiske kvinder i og uden for de besatte områder, og der understreges behovet for hjælp til kvinder i U-landenes landdistrikter.

Set i den store sammenhæng er handlingsprogrammet af meget stor betydning. Når Danmark sammen med de øvrige nordiske lande undlod at stemme for programmet, var det alene på grund af den politiseren omkring andre emner, der kom til at præge hele handlingsprogrammet.

Denne kvindekonference har ligesom de tidligere tema-konferencer, der har været holdt under FN's regi, været præget af fremsættelsen af storpolitiske resolutionsforslag. Formålene med dem har alene været at manifestere en ren udenrigspolitisk holdning, som efter vores mening har ligget udenfor de opgaver, det var blevet pålagt konferencerne at beskæftige sig med.

Ved konferencen i Mexico, der startede kvindeårtiet, blev også vedtaget et handlingsprogram. Der var heri en generel tendens til at omtale og betragte kvinden »som en del af familien«. Det nye handlingsprogram har fastslået, at kvinden har krav på at blive betragtet som et selvstændigt individ, at manden også har et ansvar for familiens trivsel, og at familien er mænds og kvinders fælles ansvar.

Det er måske indlysende, set med danske øjne, men det er langt fra tilfældet i f. eks. Indien og mange afrikanske lande.

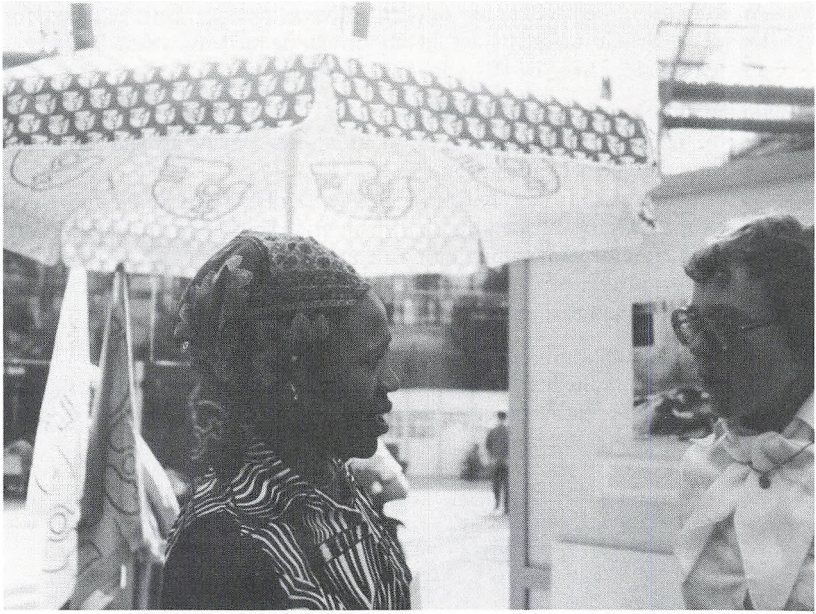
Kvindekonferencen var delt op i 3 hovedområder:

1. Kvinders ret til at arbejde.
2. Kvinders ret til uddannelse.
3. Kvinders ret til sundhed.

Handlingsprogrammet har desuden for de enkelte områder fastsat målsætninger og prioriteret dem.

Når det gælder beskæftigelsen, er målene bl. a.:

- At fremme fuldstændige og lige arbejdsmuligheder for kvinder og sikre lige løn for lige arbejde samt lige muligheder for uddannelse i både landområder og byer.
- At øge og fremme beskæftigelsesmulighederne for kvinder som en del af de nationale bestræbelser på at skabe en mere retfærdig økonomisk verdensorden.

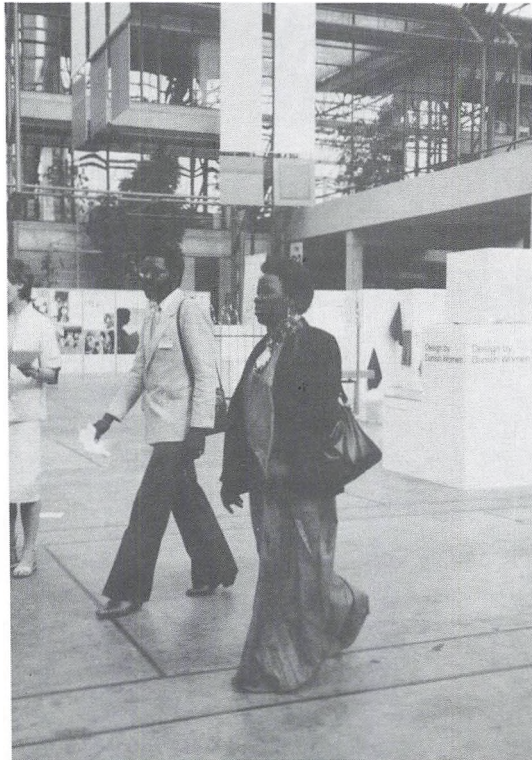
- At forbedre arbejdsvilkårene og den erhvervmæssige bevægelighed for kvindelige arbejdstagere på det laveste niveau og mellemniveauet i den uregulerede sektor, hvor de fleste kvinder arbejder.

På uddannelsesområdet er nogle af målene bl. a.:

- At give lige adgang til undervisning og uddannelse på alle niveauer for piger og kvinder i alle dele af samfundet.
- At forny indsatsen for og skabe nye metoder til afskaffelse af analfabetisme og at opvurdere praktiske kundskaber og grundlæggende information om ernæring, familieplanlægning og børneopfostring.
- At øge ressourcer, personale og budgetter på alle samfundsområder af relevans for uddannelse og skoling af kvinder.

Og endelig på sundhedsområdet bl. a.:

- At forbedre sundheden for alle i samfundet gennem forskellige forholdsregler, herunder udbygning af sundhedsbevarende faciliteter for kvinder under graviditeten og senere i livet.

Bella Centret

Ivrig deltager i konferencen

Koncentration

- At øge kvinders og mænds deltagelse i planlægning og gennemførelse af politiske beslutninger, som gælder sundhedstjenesten på lokalt og nationalt niveau.

I handlingsprogrammet udtales tillige at:

Der skal udarbejdes nye metoder til mobilisering af kvindernes ressourcer med henblik på ikke alene at forbedre deres samfundsøkonomiske status, men også at øge deres produktivitet. Der bør tages stimulerende forholdsregler til at udvikle kooperative bevægelser, specielt blandt kvinder i de fattigste samfundsgrupper, så at resultatet bliver kooperative foretagender, der kan sikre småsamfundenes selvforsyning, når det gælder vand, energi, sanitetsvæsen, boliger, børnehaver og anden elementære service.

Det er med dette handlingsprogram lykkedes at placere kvinden som selvstændigt individ. Det er lykkedes at skabe bedre viden om kvinders vilkår, og det er lykkedes at få stillet mere præcise krav på både nationalt og internationalt plan. Der ligger nu et konkret handlingsprogram for de næste 5 år til forbedring af vilkårene for alverdens kvinder.

Den alternative konference, der afholdtes parallelt med den parlamentariske, var en fantastisk oplevelse.

Modsætningen til »den anden« var meget iøjenfaldende. Det var de frie kræfters spil. Men hvilke initiativer, der eksisterer i verden. Hundreder af kvinder kom fra hele verden – langt de fleste med en meget begrænset økonomi. Konferencen var delvis placeret med faste emner med fast panel hver af de 10 dage på Biblioteksskolen. Derudover blev anmeldte og impulsivt opståede workshop's afholdt på den nye afdeling af Københavns Universitet. Der blev talt, vist lysbil-

Gæst fra Sierra Leone taler.

Diskussion

leder, film og diskuteret om kvindernes hjemlige problemer og de fælles globale problemer, der i realiteten findes. Det svirrede med engelsk, tysk, fransk og dansk.

Det er min opfattelse, at det desværre lykkedes medierne at opfange »møderne«, episoder og andet, der gav et forkert indtryk af, hvad der virkelig skete.

Der blev knyttet mange internationale kontakter, og jeg tror, mange rejste hjem styrket til at fortsætte kampen for kvindernes frigørelse og større ligestilling.

Selv om man i første omgang følte sig lidt forvirret af det brogede billede, fortalte det mig og mange andre, at solidaritet, gensidig tolerance og forståelse for de forskellige kultursamfund må være grundholdningerne, når der arbejdes videre med at styrke kvinderne i deres hverdag, uanset hvor de hører hjemme.

Tove Lindbo Larsen, MF.

Husholdningslærer – Ungdomskonsulent

Anne-Marie Lauritsen, dimitteret i januar 1980, blev straks efter ungdomskonsulent i Århus – her beretter hun om sit nye job:

Inden for det sidste år er der endnu flere husholdningslærere, der er blevet ansat som ungdomskonsulenter. Da det endnu er et utraditionelt arbejdsområde for husholdningslærere, har undertegnede, der er ansat som ungdomskonsulent i Århus amt, indvilget i at fortælle om de arbejdsopgaver, en ungdomskonsulent har.

Der er flere grunde til, at vi får disse stillinger, men de to væsentligste er, at der er stor mangel på agronomer, og at der i husholdningslæreruddannelsen er semestre, hvor der arbejdes med rådgivning og vejledning.

Det sidst nævnte er et af ungdomskonsulentens vigtigste arbejdsområder og også det, der optager meget af hans/hendes tid. Vejledningens hovedemne er landmandsuddannelsen og hvad dertil hører. De personer, der søger oplysninger, kan deles i tre grupper, nemlig landbrugsmedhjælpere – forældre til børn i uddannelsen eller på vej ind i den – og den sidste gruppe er arbejdsgivere, altså landmænd. Henvendelserne drejer sig om planlægning af landmandsuddannelsen, skoleophold i forhold til praktik. Hvad praktikken skal indeholde for at opfylde kravene til »Det grønne bevis«.

Da de fleste medhjælpere er ansat under medhjælperloven, er der spørgsmål til denne, det kan være om feriens længde og afvikling, feriepenge, udbetaling af kostpenge og hviledøgnbestemmelserne, der er nye for mange landmænd. Af andre ting kan nævnes arbejdsgivernes elevrefusion (AER-aftalerne).

Den største del af rådgivningen foregår pr. telefon, men ungdomskonsulenten besøger landbrugsskolernes grundskolehold, og de lokale landbougdomsforeninger har også aftener, hvor man fortæller om de ovennævnte ting.

En anden del, der tager tid, er planlægningen og afviklingen af landbougdommens kurser. Da disse kører under fritidsloven, skal ungdomskonsulenten på et 48 timers lederkursus for at blive godkendt som leder af fritidsundervisnin-

gen. Der er meget papirarbejde, der skal være i orden, for at de enkelte kurser kan blive afviklet, det gælder både før og efter kursets afslutning. Endvidere er konsulenten tilstede både ved kursets start og slutning.

Til flere af de nævnte kurser er der knyttet hjemstedsbesøg, d.v.s. at medhjælperen får besøg af ungdomskonsulentens to gange i løbet af kurset. På disse besøg snakkes der både om kurset, men også om problemer i forbindelse med uddannelsen. Disse besøg er meget spændende, man møder mange forskellige typer, mange måder at gøre tingene på, og samtidig er besøgene en dejlig afveksling i kontorarbejdet.

Af andre ting, der optager ungdomskonsulentens, er planlægning og udsendelse af L.B. a.mtsprogram, der udsendes til samtlige jordbrugere i amtet to gange om året. Programmet indeholder de lokale foreningers program for det næste halve år.

Endvidere er ungdomskonsulenter sekretær og kasserer for L.B., d.v.s. at man indkalder til møder, laver referater, sørger for, at regningerne bliver betalt og regnskabet ført.

En gang om året afholdes der amtsmesterskab i pløjning, og her er konsulentens med i planlægningen og afviklingen af arrangementet.

Der er studieture til andre landboungdomsforeninger både i Danmark, men specielt til udenlandske foreninger, som man er involveret i.

Nu er læseren blevet præsenteret for mange af de ting, vi som ungdomskonsulenter beskæftiger os med. Det er et hårdt, men spændende og afvekslende job. Det var ved ansættelsen nødvendigt at sætte sig ind i et helt nyt stofområde, men dette sætter uddannelsen os også i stand til at gøre, så er det lige med at finde den fornødne vilje og energi.

Anne-Marie Lauritsen.

De væsentlige aktiviteter i D.S.R. 79/80

Arbejdet i D.S.R. i studieåret 79/80 har, foruden en række praktiske organisatoriske ting været præget dels af en række faglige og uddannelsespolitiske drøftelser, del af aktiviteter af mere eller mindre seriøs og »studiemiljøforbedrende karakter«.

Arbejdsåret startede med et besøg af repræsentanter fra D.S.R., Suhr. Det har længe været på tale at starte et samarbejde mellem de to seminariers studerende angående fælles problemområder. Mødet viste også umiddelbart en gensidig interesse og behov, men trods de gode intentioner ved afslutningen af mødet har det vist sig svært at gennemføre det i praksis. Dog er problemet relativt overskueligt og må kunne løses i nær fremtid.

I december måned fremkom et forslag til ændring af uddannelsens bekendtgørelse. Forslaget indeholdt store og uacceptable stramninger m.h.t. gennemførelse af syge- og reeksamination, hvorfor D.S.R. udarbejdede et ændringsforslag indeholdende de studerendes krav.

I løbet af det sidste år har der været et ret stort frafald af studerende især på 1.-2. semester, og flere end normalt søgte overflytning til Suhr's seminarium. Dette bevirkede en debat om grundene til utilfredsheden med studiemiljøet på Ankerhus.

Problemet er af ret omfattende karakter og rummer utallige aspekter, som ikke er til at løse i en håndvending. Et af de umiddelbare forslag affødt af debatten bestod i at arrangere en slags lokal »Bodega«, hvor studerende på tværs af semestrene kunne mødes, hygge og diskutere. Tilslutningen til arrangementet var temmelig beskedent – der er for lidt udfordring i at se på de samme vægge og mennesker som til daglig.

Et andet arrangement, der var en noget større succes, var en specialeaften, hvor nogle netop færdiguddannede, men endnu arbejdsløse husholdningslærere fortalte os om deres specialesemester og problemer m.h.t. valg af emne og det selvstændige arbejde med specialet.

Ud over de her nævnte aktiviteter har emner som medlemskab af L.L., Lærerstudenteres Landsorganisation og regler om fordeling af timer mellem vejlednings- og øvelsesopsamlingstimer i 1.-2. semester været belyst og drøftet. Til sidst kan nævnes, at de studerende har fået møderet til institutionen Ankerhus' bestyrelsesmøder, hvilket også betyder et skridt mod indsigt og forhåbentlig også større indflydelse og ansvar for vores daglige studiemiljø.

Formanden.

Ej blot til lyst?

– *En introduktionsuge og dens videre perspektiver.*

Det er ingen spøg at være husholdningslærerstuderende, og da slet ikke husholdningslærerstuderende på Ankerhus.

Denne lidt pessimistiske konstatering kan fremsættes dels på baggrund af egne og kammeraters erfaringer, men også som konklusion på frafaldsprocenterne for de hold, som startede august -79 og januar -80, og som efterhånden er oppe på henholdsvis 50 og 54 procent. De angivne begrundelser for at slutte studiet har været meget forskellige, lige fra ikke indfrie forventninger over for stort arbejdspress til vanskeligheder ved at tilpasse sig. Husholdningslæreruddannelsen er på mange måde en temmelig krævende uddannelse.

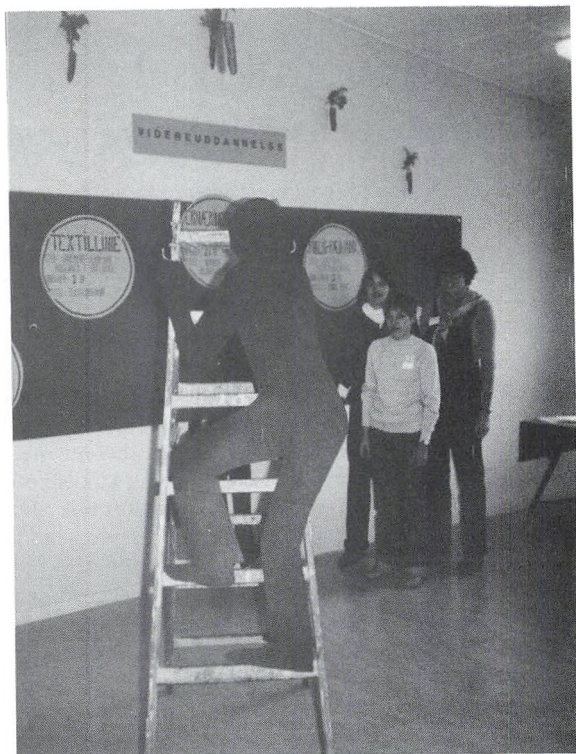
Som på så mange andre mellemuddannelser er arbejdsbyrden meget stor og til tider uoverskuelig, uddannelsens bredde medfører, at der kun er kort tid til hvert fagområde, områder som i sig selv hver for sig rummer stof nok til et helt studie. Denne bredde og tværfaglighed har mange fordele, og det er helt klart en af uddannelsens styrker, men kan sandelig også på nogle tidspunkter af studieforløbet bevirke en følelse af ukritisk overfladiskhed, utilstrækkelighed og afmagt. Andre momenter, som i sig selv ikke er grunde til at opgive studiet, men som i kritiske situationer kan forstærke en tvivl, er dels uddannelsens titel, som ved enhver kontakt med mennesker ukendte med uddannelsen kræver et overskud af energi til gang på gang at forklare og forsvare ens studievalg, dels det fakta, at Sorø som uddannelsesby ikke rummer de store muligheder for hverken faglig eller social inspiration.

Trods disse negative sider ved vores uddannelse er de positive dog i overtal. Princip og idé bag uddannelsen er god, men hvad angår udbyttet af uddannelsesforløbet, det faglige indhold, bearbejdning og vurdering af dette, stilles der visse større eller mindre krav til os studerende afhængig af vores faglige holdninger og intentioner med uddannelsen.

Et rus- eller introduktionskursus ved starten af studieforløbet skal ikke opfattes som løsning på problemet med den store frafaldsprocent, men kunne dog håbes at ville medføre en større åbenhed de studerende imellem og dermed mulighed for, for det første, at forhastede skridt undgås og for det andet, at kritikpunkter bliver udgangspunkter for ændringer og forbedringer.

I august -80 blev 31 nye studerende, som det tredje hold modtaget med en introduktionsuge. De to foregående introduktioner var hhv. arrangeret i august -79 af et enkelt hold på seminarieret, og i januar -80 af fællesudvalget og D.S.R. Introduktionen i sommer var D.S.R. så blevet opfordret til på baggrund af de to foregående ganges erfaringer at arrangere og afvikle.

Ugens indhold og karakter var af ret forskellig art. De nye studerende blev budt velkommen med en sang og en bunke papir, rundvisning på seminarieret og Magdalene Lauridsens mindestuer, samt lærerpræsentation og fællesspisning i »Krabbes bar«. De følgende dage bød bl.a. på bustur i omegnen, rundvisning i

Er guleroden for højt oppe?

det nutidige og historiske Sorø, spisning og hyggeligt samvær hos de ældre studerende, orientering om fagene i 1.-2. semester og uddannelsen som helhed, voksenpædagogisk kursus, film og lysbilleder. Slutningen på ugen var en meget vellykket hyttetur. At hytteturen blev prioriteret som vigtig lagt som afslutning, skyldes de store fordele, et sådant ophold har for det sociale klima på holdet. Man er som ny og noget usikker nødsaget til her at indgå i en interaktion med sine nye medstuderende – et samspil som forhåbentlig vil opnå en grad af samarbejde og gensidig støtte fagligt som socialt, og som kan åbne for et aktivt og kritisk engagement i uddannelsen. Dette sidste er meget vigtigt, både for ens udbytte af studiet, men også for uddannelsens fremtid. Uddannelsen er ikke færdigstruktureret endnu. Dannelsen af et kontaktnet bestående af de to seminarier og direktoratet viser, at der trods uddannelsens unge alder er behov for nytænkning, og her bør de studerendes engagement danne baggrund for aktiv deltagelse og indflydelse.

Tove Bak Jensen,
husholdningslærerstudierende.

Vejen til økonoma med EFG-køkken-assistentuddannelse som baggrund

I sommer blev jeg udlært økonoma på det første hold efter den nye uddannelse.

Som baggrund havde jeg efg-køkkenassistentuddannelse, og derfor vil jeg fortælle lidt om de 2 år som økonomaelev.

I klassen var vi både efg-ere, HF-ere og studenter, det er med disse baggrunde, man kan komme ind på økonomaskolen (samt en udvidet teknisk eksamen i matematik, engelsk, fysik og kemi). Man tænker jo nok på, at der vil opstå en masse problemer, når man samler så mange elever med så forskellige baggrunde – og det gør der også. Efg-erne har arbejdet i 3 år med faget, hvorimod HF-erne og studenterne har haft ca. et halvt års praktik og ikke nogen form for teori. Man mærker det især på 1. semester, hvor man har en del ernæringslære (fuldstændigt det samme, som vi har lært på Ankerhus), kostplanlægning, kostberegning og lignende, dette stof vil stort set være en gentagelse for efg-erne.

Så vil man måske nok sige: hvorfor ikke sætte alle efg-ere i en klasse og de andre i en anden, men nej, for man lærer meget af hinanden. HF-erne og studenterne er fantastisk gode til at læse et stof op og lave referat, de er gode til at åbne munden og være kritiske, og her mangler efg-erne måske lidt, derfor kan man supplere hinanden meget godt.

For at bestå 1. semester skal man have mindst 5.6 i gennemsnit til eksamen. 2. og 3. semester er praktikåret, hvor man skal være indstillet på at have øjne og ører stive og gøre noget selv for at lære alt det, man skal nå på det ene år. Man skal udarbejde 4 rapporter, en for hver afdeling (fuldkost, smørrebrød, diæt og administration). I hver afdeling vil man blive bedømt efter nogle faste retningslinier, og man kan dumpe efter hvert semester – men man har mulighed for at tage semestret om 3 gange.

Man kan ikke sammenligne de to praktikår (henholdsvis efg-praktikåret og økonomipraktikåret). Som økonomaelev skal man virkelig vise selvstændighed – modenhed, og åbne sig og sige sin mening, det er nok her, at man virkelig kan se, om folk er egnede eller uegnede til økonoma.

I 1. semester får man at vide, at man skal læse f.eks fra den og til den side, samt lave de tilhørende opgaver. I 4. semester er det helt andledes, her må man selv arbejde med stoffet og vise selvstændighed og modenhed, for denne uddannelse er baseret på, at man skal ud og være leder.

Da vi jo var det første hold efter denne uddannelse, er det helt klart, at vi var en slags forsøgskaniner, og der var en masse fejl, men det vil jeg ikke omtale, da mange af dem allerede er rettede, idet det 7. hold begynder på økonomaskolen den 1. februar 1981.

For dem, der gerne vil starte på økonomauddannelsen, kan jeg kun sige, at de skal gøre sig helt klart, hvad det er, de vil, for det er en uddannelse, som er beregnet på at være LEDER, og hvis det er mad, man ønsker at lave, skal man ikke læse videre.

I de to år, man læser, kan man godt skippe alle fritidsaktiviteter og hellige sig sine bøger, for der skal nås meget på de to år, men det er dejligt, hvis man har interessen, og jeg er meget glad for, at jeg gik den vej.

God fornøjelse!

Susanne Larsen,
Økonomaassistent, Hørsholm sygehus.

OPRÅB!

Vi lever i en tid, hvor før så dagligdags ting som vaner og forbrug, arbejdsmetoder, serviceniveau og sågar livsstil bliver taget op til fornyet overvejelse.

Her vil elevforeningens bestyrelse også være med. Vi finder det nemlig ganske urimeligt, at både vi, og for den sags skyld også andre skal blive ved med at udøve barnepigefunktioner, som både koster tid og penge og er lidet inspirerende.

Hvert år udsendes over 200 rykkerskrivelser, fordi kontingentet IKKE er blevet betalt. Årsskriftet har du allerede fået på dette tidspunkt – varen er leveret!

Nu er det menneskeligt at glemme eller smide væk, men at ca. 1/6 af medlemmerne lider af denne skavank år efter år, er måske netop fordi der bliver sendt på mindelser ud.

Hvem kender ÅRSAGEN, og hvem kender VIRKNINGEN, hvis ikke tingene engang imellem bliver taget op til fornyet overvejelse. Og det er altså det, vi gør nu.

Det er en ærlig sag, hvis du ikke længere ønsker at være medlem af elevforeningen, men at lade som ingenting er ikke særlig anstændigt.

Så derfor – i 1980 bliver der IKKE udsendt nogen rykkerskrivelser, hvilket betyder, at kontingentet må betales, hvis du fortsat ønsker at være medlem af elevforeningen.

Vi ønsker en aktiv elevforening – en forening, der markerer sig, og det kræver styrke både moralsk og økonomisk.

GEM og GLEM ikke giroindbetalingskortet.

Lisbeth Skafte Christensen.

Et aktiv, der stiger i værdi – og ikke kan vurderes!:

Mindestuerne på Ankerhus – eller Fru Lauridsens stuer!

Årsagen til, at denne lille artikel skal placeres i årsskriftet for 1980, skal væsentligst søges deri, at i dette år blev alle tre stuer igen samlet som Mindestuer – eller Fru Lauridsens stuer.

I nogle år har den største af stuerne, Havestuen, været kontor og tildels lærerværelse for husholdningsskolens forstander og lærere, men på grund af, at byggeri har skaffet skolen såvel et nyt, fint forstanderkontor og et lærerværelse, er de tre stuer: Havestuen, mellemstuen og Fru Lauridsens kontor igen samlet som ét hele og kan fungere som mindestuer.

Det vil måske være årsskriftets læsere bekendt, at Institutionens bestyrelse i 1977 besluttede at opretholde de tre stuer som mindestuer for derved at opnå arveretten til den del af inventaret, der var Margaret Lauridsens privateje – og som i tilfælde af, at stuerne *ikke* blev opretholdt – skulle overgå i arv til medlemmer af slægten.

Havestuen igen bragt i oprindelig form – med Ingemanns bord!

Mellemstuen m. Blumensåds maleri af Fru Lauridsen og C. V. Deurs sjældne bord.

Efter at denne beslutning var taget, blev »Det historiske arkiv«, som tidligere var blevet tilvejebragt på Folmer Dams initiativ, og som ved Ingeborg Højers enestående arbejde var blevet ordnet – flyttet fra P. Dams bibliotek til mindstuerne.

Senere er arkivet blevet suppleret med Folmer Dams efterladte papirer, således at der nu i mindstuerne er opbevaret et meget væsentligt bidrag af »Husholdningssagens Historie«.

Ikke mindst i forbindelse med udarbejdelsen af bogen: »Mor Magda og alle de andre«, der udkommer her i efteråret på initiativ af Husholdningslærerforeningen, har det vist sig værdifuldt, at der findes et sådant »lokalhistorisk arkiv«, hvor man kan finde en dokumenteret fremstilling af pionerernes indsats – særligt i perioden før og omkring århundredeskiftet.

Fru Lauridsens kontor med skrivebordet og de andre gamle møbler.

Det har også vist sig, at historiestuderende fra f. eks. Københavns Universitet kan finde vejen til Mindestuerne, når der skal udarbejdes speciale med f. eks. titlen: Landbokvinde fra 1880-1920!

Jo! Mindestuerne stiger i værdi for hvert år, der går, og problemet omkring driften af dem kan deles i to problemstillinger – der begge skulle være til at løse:

1. Hvorledes kan vi sikre mindestuernes beståen rent økonomisk?
1. Hvorledes kan vi benytte mindestuerne på en sådan måde, at flest mulige får nytte af det, som stuerne kan lære os?

Hvad det første angår, ser jeg ret fortrøstningsfuldt på situationen, og det er dér flere grunde til.

Dels er resten af huset nu fuldt udnyttet, idet lejligheden ovenpå bebos af en lærerfamilie (Ingelise Christensen), dels benyttes den tidligere spisestue til kontor for husholdningsskolen (studievejledning), og endelig er kælderetagen fuldt udnyttet af skolen til depot m.v.

En del af det historiske arkiv – i Fru Lauridsens kontor.

Der er således basis for husets funktion – også efter at bygningen er blevet fysisk adskilt fra husholdningsskolens øvrige bygninger under det sidste byggeri.

Hertil kommer, at der foreligger en mulighed for, at der gennem Magdalene Lauridsens Fond kan skaffes midler til f.eks. den indvendige vedligeholdelse af stuerne, og såfremt dette lykkes, må man sige, at stuerne eksistens er sikret i en lang årrække frem i tiden.

Hvad angår stuerne *udnyttelse*, bør der nok gøres et stykke arbejde for at gøre opmærksom på de muligheder, der faktisk ligger, udover at foretage en lem-færdig fremvisning, når der er gæster på skolen.

Et led i en sådan bestræbelse er i høj grad beslutningen på generalforsamlingen ved Elevmødet 1980, om at være med til at financiere en lille folder, der på en kort og klar måde kan fortælle om stuerne, om de enkelte inventardele og deres historie, om billederne, om bog- og arkivsamlingen.

Chatollet fra »Grønvang« med sølvbægrene, tomatkongens terrin o. m. a.

Det er så tanken, at foideren skal kunne købes for produktionsprisen og dermed være med til at øge værdien af et besøg i stuerne.

Vi bør nok også være mere »åbne«, d.v.s. holde stuerne åbne ved særlige lejligheder, og her kan jeg nævne, at vi i disse dage sysler med planer om at lave et arrangement i mindestuerne i forbindelse med, at bogværket: Mor Magda og alle de andre, udkommer.

Vi tænker os, at der i forbindelse med omtalen af bogen kan bringes en meddelelse om, at mindestuerne er åbne for alle interesserede den påfølgende lørdag. I er velkomne!

Noter og Nyt

Den største begivenhed i 1980 med tilknytning til Ankerhus er uden sidestykke Husholdningslærerforeningens 50 års jubilæum i februar.

I den anledning blev der udgivet et smukt jubilæumsskrift, der på mange måder kan indgå i rækken af skrifter om husholdningssagen.

Ikke mindst forsidetegningen er meget inspirerende – den starter med hestevogn – vandrelærerinden der køres rundt fra sogn til sogn – og slutter med husholdningslæreren/konsulenten, der farer rundt i moderne bil. Men tegneren har også tilknytning til uddannelsen – gift med Lone Deleuran, Ankerhus 1979, og hedder Claus Deleuran.

Ved selve receptionen på Suhr den 16. februar talte økonomiminister Ivar Nørgaard og tog i sin tale udgangspunkt i Magdalene Lauridsens bemærkninger fra een af hendes sparekampagner: Man skal bruge, hvad man har, for at få råd til det man ønsker!

Og Ivar Nørgaards tale var dagen efter kronik i Politiken med overskriften: Mor Magdas råd!

Og ved samme reception fik 2 af husholdningssagens pionerer: Astrid Stoumann og Karen Harrekilde Petersen tildelt Mor Magdas pris – en nyindstiftet pris, der udtrykkes ved en smuk jydepotte!

Og om samme Mor Magda kan jeg nævne, at der for tiden arbejdes på et internationalt bibliografisk værk om voksenpædagoger, hvor Magdalene Lauridsen også kommer med – sammen med Grundtvig, Kold, C. P. Christiansen m. fl., men kun 2 kvinder – Nathalie Zahle og Magdalene Lauridsen.

Af runde fødselsdage kan der i år berettes om P. F. Truelsen – i næsten 25 år lærer i fysiologi og anatomi m. v. ved seminariet – der den 18/3 blev 75 år – men still going strong!

Og om Else Nedergaard, der den 5. april rundede det skarpe hjørne, 50 år, stadigvæk som lærer i levnedsmiddellære, byrådsmedlem og udvalgsformand og rektorfrue.

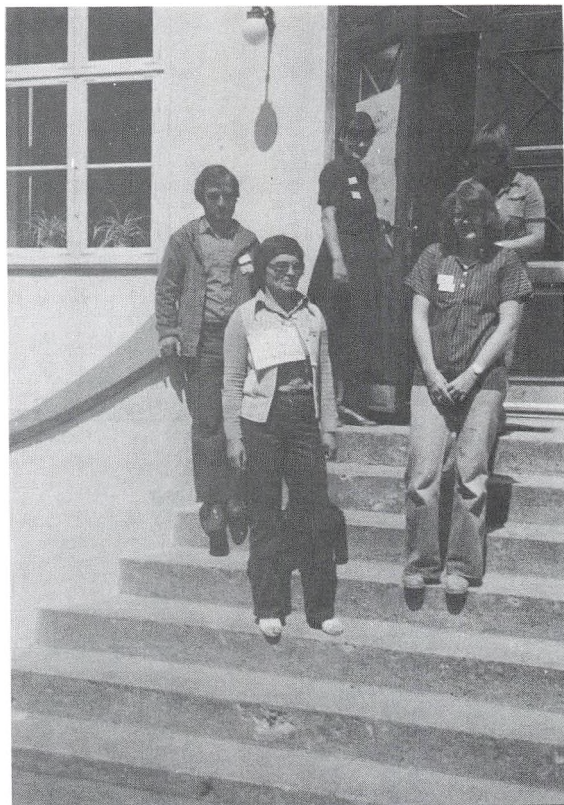
Og Søren Anton Lundgaard – Ankerhus' nabo og ven gennem mange år – blev den 22. april 80 år! Som årsskriftets læsere vil vide, kan det endnu ske, at Søren Anton griber pennen og digter en sang – tænk på hans venskabsviser!

Af uadventede aktiviteter skal jeg nævne konferencen i november om sundhedspædagogik, som seminariet var vært for – men andre skriver om dens indhold og følger!

Vi holder også kurser! Hver torsdag er der emnekursus under Specialkursus-regi, og desuden har vi på baggrund af en særlig bevilling fra direktoratet for de videregående uddannelser afholdt ENKELTFAGSKURSER i forbrugerpolitik og forbrugervejledning.

Deltagerne dertil kommer fra forbrugeroplysningskontorer og forbrugergrupper i Vestsjællands og Storstrøms amter, og det er Tina Hyldegaard P. og Magny Andersen, der forestår disse kurser.

Og så er der i dette år gennemført Åbent-hus arrangement for nye studerende - ordnet på den måde, at der en lørdag i maj var averteret med, at alle interesserede kunne komme og se skolen og hilse på kommende kammerater og lærere. Billedet viser, hvordan man er parat til at modtage.

PR-gruppen klar til åbent hus maj 1980.

Praktisk havebrug er genopstået!

Ikke som obligatorisk undervisningsprojekt - men som et tilbud til de lærere og studerende, der ønsker det.

Man kan uden udgifter forpagte en lod på 80-100 m² af jorden ude ved Abildvej og dér dyrke af hjertens lyst. 12 lodder var i drift + den ihærdige 80-årige Lundgaard, der havde en specialparcel til at dyrke planter til Julles binderi.

Jo, Havekolonien »ANKERSLYST« var en stor succes!

Regnskab for Elevforeningen Ankerhus

1. september 1979–31. august 1980

	<i>Udgifter</i>	<i>Indtægter</i>
Kontingent for 1077 medlemmer		25.866,71
Renter		2.411,51
Salg af sangbøger		70,00
Elevmødet 1979 + indbydelser og forsendelser 1980	8.471,24	5.160,00
Årsskrift	15.847,77	
Kontorudgifter	1.013,49	
Bestyrelsen	697,00	
Gaver	6.493,40	
Legater	1.000,00	
	<hr/>	<hr/>
Ialt ...	33.522,90	33.508,22
Årets underskud	14,68	
	<hr/>	<hr/>
	33.508,22	33.508,22

Status pr. 31. august 1980

Indestående i bank	19.358,23
Indestående på giro	300,68
Kontant	44,41
	<hr/>
Formue pr. 31. august 1980	19.703,22

Ankerhus jubilæumsfond

Indestående i Privatbanken	2.850,00
Indestående på giro	7,19
	<hr/>
Fondens formue pr. 31. august 1980	2.857,19

Ingrid Krabbe Larsen

Kasserer

Dags dato gennemgået regnskabet – bankbog – giro og kassebeholdning kontrol-
leret, intet at bemærke.

Sorø, den 19. august 1980.

Sign. Rebekka Astrup Jørgensen/ Ellen Petersen.

Kursusdeltagere

Studerende i 1. klasse fra august 1979

- E-8001 Bodil Brocksted Andersen, Niels Andersensgyden 6, 5450 Otterup.
- E-8002 Helle Andreasen, Toldbodgade 6, 1., 6520 Toftlund.
- E-8003 Jette Arnoldsen, Harbogade 7, 6990 Ulfborg.
- E-8004 Hanne Vedel Bundsgård, Goldschmidtsvænget 7, 5230 Odense M.
- E-8005 Yvonne Carlsen, Gartnervangen 21, 3700 Rønne.
- E-8006 Toni Muurmand Christensen, Egensvej 17, 8240 Risskov.
- E-8007 Susanne Djarnis, Duelundsvej 58, 4700 Næstved.
- E-8008 Johanne Frederiksen, P. Mathiasensvej 4, 3460 Birkerød.
- E-8009 Jorunn Gustafsson, Gjerdestien 4, 4042 Hafsrfsjord, Norge.
- E-8010 Susanne Hammershøj, Kærsangervænget 7, 5210 Odense NV.
- E-8011 Elsebeth Aalbæk Hansen, Dalbyvej 17, 6000 Kolding.
- E-8012 Helle Færch Jacobsen, Tranebærvej 6, 9230 Svenstrup.
- E-8013 Birgitte Johanne Dam Jensen, Nygaard, Ingstrup, 9480 Løkken.
- E-8015 Karenlise Gudmann Jensen, Skovvej 33, Sdr. Overdrev, 4200 Slagelse.
- E-8016 Else Brogaard Juul, Damhusvej 15, Ødsted, 7100 Vejle.
- E-8017 Christa Jørgensen, Dyrehovedgårdsalle 61, 4240 Korsør.
- E-8018 Susanne Kromann-Jørgensen, Bredevej 1, 4872 Idestrup.
- E-8019 Bodil Brath Laursen, Rigtrupvej 2, Voldum, 8900 Randers.
- E-8020 Inga Juhl Madsen, Visbjergvej 15, 6240 Løgumkloster.
- E-8021 Helle Mariager, Mosbjergvej 456, 9891 Tolne.
- E-8022 Kristin Myklebust, Kristernbergkroen 8, 4050 Sola, Norge.
- E-8023 Anne-Marie Illum Møller, Kronborgvej 3, 5600 Fåborg.
- E-8024 Hanne Guldbæk Nielsen, Bjergbygade 4, 2. th., 4200 Slagelse.
- E-8026 Per Rønne Olsen, Prinsessevænget 10, st. tv., 4100 Ringsted.
- E-8027 Hanne Lysdal Petersen, Jasminvej 5, 4200 Slagelse.
- E-8028 Anne Marie Hoffmann Sørensen, Vedde Byvej 11, 4294 Vedde.
- E-8029 Bente Elisabeth Kallehave Sørensen, Tårnbergvej 3, st. tv., 4220 Korsør.
- E-8030 Gitte Zandra Edelgaard Winther, Vættehøjen 29, 4700 Næstved.

Studerende i 1. klasse fra januar 1980

- F-8001 Anny Bodil Christensen, Landevejen 4, 4520 Svinninge.
- F-8002 Anne Mette Christiansen, Vibevej 2, 8860 Ulstrup.
- F-8003 Karen Marie German, »Lundgård«, Nederhedevej 3, 8832 Skals.
- F-8004 Christina Juel, Sandmosevej 44, 8270 Højbjerg.
- F-8006 Gitte Emborg Kristensen, Blichersvej 59, 7330 Brande.
- F-8011 Maria Slott Nielsen, Holbækvej 111, 4100 Ringsted.
- f-8013 Karl Vinther Christensen, Oluf Ringsvej 10, 7500 Holstebro.
- E-7904 Anna Birthe Vagner Jensen, Gækkelundsvej 40, 4200 Slagelse.
- E-7915 Ellen Margrethe Gammelgård, Halkvej 80, 6100 Haderslev.

Studerende i 2. klasse fra august 1980

- 7804 Helle Vibeke Bagge, Dyrhaugesvej 8, Korsør.
- 7902 Ellen Christensen, Skovbrynet 2, Sorø.
- 7903 Helle Christensen, Christiansgade 25, Århus.
- 7907 Hanne Hansen, Degnelykkevej 30, Otterup.
- 7908 Lise Møller Hansen, Agårdsvej 1, Skårup.
- 7909 Helle Gertrud Krabbe Hilligsø, Kobberstedvej 62, Christiansfelt.
- 7910 Annemette Frandsen, Banegårdsvej 2, Lemvig.
- 7913 Lis Hovertoft Pedersen, Jellingvej 152, Vejle.
- 7914 Dorte Jepsen, Egebækvej 74, Højbjerg.
- 7916 Solvej Lyng Jørgensen, Hovedvejen 12, Gørløse.
- 7917 Annie Knudsen, Vestre Landevej 29, Nørreballe.
- 7920 Jens Bøgild Pedersen, Grønnegade 107, Århus.

- 7921 Bodil Petersen, Torp Bygade 16, Åbenrå.
 7926 Lena Therkildsen, Flodgårdsvej 4, Borris, Skjern.
 7927 Annette Støtrup Thomsen, Fæbrohoved 5, Dronninglund.

Studerende i 2. klasse fra august 1980

- 7901 Ilse Asmussen, Vandværksvej 6, Holbøl, Torsbøl.
 7902 Karen Christensen, Stilbjergvej 123, Varde.
 7903 Anne Marie Fogh, Fynsvej 13, Kr. Såby.
 7904 Jette Jacobsen, »Eriksminde«, Vidstrup, Hjørring.
 7905 Tove Bak Jensen, Nygård, Hestevangsvej 19, Frederikshavn.
 7906 Ulla Maach Kristensen, Sandvej 5, Haarlev.
 7907 Helle Laila Kristiansen, Orebovej 17, Vedde.
 7909 Mette Møllmann, Kampmannsvej 13, Fredericia.
 7912 Kirsten Ingrid Torell, Nederbyvej 29, Rinkenæs, Gråsten.
 7821 Erik Gordon Lunn, Viborgvej 199, Løgstør.
 7834 Margrethe Seirsen, Solbrinken 15, Højbjerg.
 7811 Eva Haugaard, Skyttevej 6, 5591 Gelsted.

Studerende i 3. klasse fra august 1980

- 7802 Kirsten Andersen, Priceshave 16, 5600 Fåborg.
 7803 Pia Mirella Apostoli, Kærsholmvej 3, Grumstrup, 8732 Hovedgård.
 7806 Grethe Esbensen, Stavadvej 32, 9700 Brønderslev.
 7807 Jessie Frederiksen, Ladegårdsparken 69, 3. tv., 4300 Holbæk.
 7808 Jonna Hansen, Gunderupvej 262, 9230 Svenstrup.
 7810 Bente Elisabeth Vines, Ægirsvej 5, 4100 Ringsted.
 7814 Lene Elisabeth Jensen, Lundersgårdvej 21, 9440 Kås, Åbybro.
 7815 Lise Lykke Jensen, Kongsgårdsvej 6, 6800 Varde.
 7817 Bodil Jørgensen, Sorøvej 64, 4295 Stenlille.
 7820 Nina Birgit Klausen, Havrehøjvej 8, 3751 Østermarie.
 7822 Anne Marie Weber Madsen, Skovmøllevej 24, 5881 Skårup.
 7824 Marianne Mogensen, P. M. Madsensvej 19, 5260 Odense.
 7825 Mette Neesgaard, Svinkløvvej 91, Kollerup, 9690 Fjerritslev.
 7826 Anne Marie Skov Nielsen, Hærvejen 47, 7183 Randbøl.
 7827 Birgitte Plougheld Olsen, Mønvej 110, 4734 Allerslev.
 7828 Marianne Louise Kunter Pedersen, Heimdalsvej 1, 6000 Kolding.
 7829 Susanne Elisabeth Krøgh Pedersen, Skovvej 27, Stilling, 8660 Skanderborg.
 7832 Vibeke Rømer, Gyvelvej 1, 9870 Sindal.
 7833 Bodil Randi Seemann, Sdr. Fovrfeldtsvej 15, 6700 Esbjerg.
 7835 Lis Winther, Jælgervangen 22, 2635 Ishøj.
 7836 Else Wehner, Sønderportsgade 12, 6760 Ribe.
 7710 Anne Hartmann Grotrian, Åhavevej 50, 8600 Silkeborg.
 7734 Inge Vibeke Nielsen, Norgesvej 39, 7430 Ikast.

Studerende i 4. klasse fra august 1980

- 7701 Dorthe Andersen, Hampehaven 19, Randers.
 7702 Dorthe Østergaard Andersen, Hovedgaden 30, Ørnhøj.
 7703 Hanne Birthe Woller, Karlemosevej 105, 2. tv., Køge.
 7704 Lone Merete Andersen, Skipper Clementsvej 10, Åbybro.
 7709 Dorte Boel Friis, Goldsiggaard, Volsted, Støvring.
 7711 Kirsten Bach Hansen, Overmarken 9, Haldrup, Horsens.
 7712 Anne Knudsen, Chr. Lunds Allé 56, Fruens Bøge.
 7714 Bente Henriksen, Møllebakken 15, Slagelse.
 7716 Annette Kirstine Jensen, Mejlbyvej 664, Mejlby, Hjortshøj.
 7718 Merete Jensen, Gråstensvej 16, Felsted, Åbenrå.
 7719 Susanne Elberg Jensen, Valmuevej 21, Slagelse.
 7721 Hanne Kjærulff, Svendborgvej 50, Ringe.
 7723 Susanne Bagge Hansen, Vestre Landevej 210, Stokkemærke.

- 7724 Karin Jytte Seiding, »Svanevig«, Bandholm, Maribo.
 7725 Lene Kring, Frifeltvej 13, Håstrup, Fredericia.
 7727 Lisbeth Rask Larsen, Skansevej 15, Reersø, Gørlev.
 7728 Jette Laursen, Høstrup, Skive.
 7729 Jytte Murmann, Frejasvej 20, Randers.
 7730 Ann Møller, Myrehøjvej 27, Svendborg.
 7731 Annette Drud Kirkegaard Nielsen, Thulevej 26, Ålborg.
 7732 Birgitte Karstoft Nielsen, Høgsholt Skovgård, Vejle.
 7733 Inge Lybecker Nielsen, »Nittebjerggård«, Sundbylillevej 11, Frederikssund.
 7735 Inger Nielsen, Vistorp, Sunds.
 7737 Birgitte Wismer-Pedersen, Frederiksborgvej 88 B, Roskilde.
 7636 Kirsten Rasmussen, Svendborgvej 25, Kværndrup.
 7710 Else Marie Severinsen, Tøstrupvej 43, Nemptøfte.
 7742 Berit Jul Sørensen, Dyssevænget 14 A, Brønshøj.
 7746 Jette Vilhelmsen, Støllig Bygade 2, Åbenrå.
 7644 Anne Mette Thiesson Wollesen, Ligustervænget 6, Ringsted.
 7638 Anne Gertrud Holm Svensson, Bindernæsvej 9, Rødbyhavn, Rødby.

Dimittender 1980

- 7602 Kirsten Jul Johansen, Lyholmvej 10, Magentbølle, Vissenbjerg.
 7603 Margit Hedegaard Andersen, »Lykkensrø«, 8765 Klovborg.
 7604 Tove Lundstrøm Andersen, Højvangsvej 91, 8260 Viby J.
 7606 Hanne Berg, Støllig Bygade 12, 6200 Åbenrå.
 7608 Annemette Thy Christensen, Østergade 26, 6500 Vojens.
 7609 Birgit Pedersen, Tåstrupgaard, Hyllinge, 4700 Næstved.
 7610 Lone Merethe Christensen, Enghavegården, Stude, 4241 Vemmelev.
 7611 Nancy Ann Egede Jensen, Herslevgaard, Herslevvej 8, 4270 Høng.
 7612 Rikke Eltzholtz, Erantisvej 34, 9400 Nørresundby.
 7614 Jane Kathrine Hansen, Nørby, Visby, 6270 Tønder.
 7615 Ulla Hardt, Apollovej 3, 4780 Stege.
 7616 Kamma Serup Hedegård, Kirkevej, Øls, 9500 Hobro.
 7617 Jane Lund Henriksen, Rolighedsvej 44, 5900 Rudkøbing.
 7619 Marit Smalbro Jacobsen, Hjørnehusvej 17, 4720 Præstø.
 7620 Egon S. Jensen, Starup, 7200 Grindsted.
 7621 Eva Elisabeth Jensen, Gl. Skovvej 89, Søby, 4300 Holbæk.
 7622 Kitzzi Möniechen Jensen, Stenstrupvej 2, 4180 Sorø.
 7624 Jette Kiel, Erritsø Bygade 26, 7000 Fredericia.
 7625 Anne Marie Lauridsen, Havnsøvej 32, 4591 Føllenslev.
 7626 Inga Lund, Stennervej 8, Ny Gesinge, 5700 Svendborg.
 7627 Bente Fogh Mortensen, Tolstrup, 8500 Grenå.
 7628 Else Neergård, Lysholtevej 139, 7100 Vejle.
 7629 Ann Tind Nørskov, Vinkelvej 212, Vinkel, 8800 Viborg.
 7630 Mikkel Skovsbo, Lyngen 26, Ejerslev, 7900 Nykøbing M.
 7632 Knud Erik Mosegård Pedersen, Nervøvej 15, 9430 Vadum.
 7634 Lisbeth Petersen, Skortskær 7, 4591 Føllenslev.
 7635 Birgitte Ingemann Rasmussen, Birkevej 5, 4850 Stubbekøbing.
 7641 Else Skou Thirup, Kløvervangen 69, 8541 Skødstrup.
 7618 Karen Holt, Fuglemosevej 17, 2970 Hørsholm.
 7511 Frede Dalgaard Hansen, Enghavevej 13, 6100 Haderslev.

Afsluttende køkkenledere jan/maj 1980

- Bente Blomquist Bay, Arningevej 36, 4900 Nakskov.
 Birthe Braklov, Strandvej 14, Reersø, 4281 Gørlev.
 Laila Bitsch, Neergårdsparken 24, 4000 Roskilde.
 Lene Caspersen, »Langerødgård«, 4300 Holbæk.
 Anette Christophersen, Kraneledvej 35, 4781 Borre.
 Elsebeth Frandsen, Brædstrupvej 20, Åle, 7160 Tørring.

Birgit Frederiksen, Karensmindevej 5 E, 4300 Holbæk.
 Susanne Funch, Kisserupvej 3, Udby, 4300 Holbæk.
 Lone Gaarsdal, Sportsvej 2, 8643 Ans.
 Lene Kjærgaard Hansen, »Kyssegård«, 4700 Næstved.
 Maja Holst, Holbækvej 11, 4180 Sorø.
 Lene Jensen, Rødsvinget 15, 4660 Store-Heddinge.
 Hanne Jonassen, Avernakø, 5600 Faaborg.
 Helle Juul, Pilekrogen 11, 5600 Faaborg.
 Helle Klarskov Jørgensen, Kjøbmagergade 15, Kyndelse, 4070 Kr. Hyllinge.
 Annette Nielsen, Militærvej 6, 4700 Næstved.
 Birthe Nielsen, Vestergade 4, 4600 Køge.
 Eva Nielsen, Møsegårdsvej 17, 5380 Dalby.
 Susan Møller Nielsen, Kobbelsøvej 19, Gedesby, 4874 Gedser.
 Hanne Voigt-Pedersen, Klausøballevej 9, 5953 Tranekær.
 Dorte Kofoed Pind, Gryderupvej 194, 4242 Boeslunde.
 Vibeke Raagaard, Nyvej 25, 4230 Skælskør.
 Conny Aagaard Severinsen, Rakkebyvej 281, 9800 Hjørring.
 Karin Birch Simonsen, H. C. Andersensvej 12, 8900 Randers.
 Hanne Sørensen, Banevej 24, 4261 Dalmose.
 Kirsten Bach Sørensen, Houbjergvej 6, 8870 Langå.

EFG – 2. del, trin 2 (afsluttende), januar/juni 1980

Bente Kirsten Andersen, Ravnsbjergvej 8, 4560 Vig.
 Lis Slouborg Andersen, Søndergade 22, 4100 Ringsted.
 Ruth Andersen, Næsbyvej 38, 4171 Glumsø.
 Jette Arnoldsen, Harboegade 7, 6990 Ulfborg.
 Karin Pedersen Blom, Østervang 14, 1., 4180 Sorø.
 Anne Bøgestrøm, Lærkevej 10, 2600 Glostrup.
 Lillian Carlsson, Kirkebyen 39, 3790 Hasle.
 Mette Siemen Ersking, Rylevej 15, 4300 Holbæk.
 Britt Grønholt, Sønderskovgyde 141, 5370 Mesinge.
 Connie Tofte Hansen, Nellemosevej 2 B, 2. th., 4550 Asnæs.
 Gitte Hansen, Ravnshøjvej 25, Kornerup, 4000 Roskilde.
 Hanne Limkilde Hansen, Søndersøvej 63, 5492 Vissenbjerg.
 Lillian Winther Hansen, Nørrevej 20, 4960 Holeby.
 Helle Lervad Hjortkjær, Vestergade 19, 5881 Skårup.
 Karen Hrenczuk, Langagervej 16, 5981 Dunkær.
 Dorrit Jensen, Sønderskovvej 8, Lov, 4700 Næstved.
 Lene Marianne Jensen, Ordrupvej 13, Ordrup, 4370 St. Merløse.
 Majbritt Lynge Jensen, Ørningevej 23, 4140 Borup.
 Susanne Dalsgård Jensen, Bakkevej 20, 4294 Vedde.
 Gerthe Salome Justesen, Bygaden 12, Bovense, 5800 Nyborg.
 Anni Jørgensen, Mellemløse 9, 5600 Fåborg.
 Merete Baunedal Jørgensen, Fruerstuevej 19, 5700 Svendborg.
 Dorte Kofod, Haregade 21, 3720 Akirkeby.
 Bente Kristoffersen, Hasselvænget 8, 4330 Hvalsø.
 Solveig Saabye Krogh, Valmosevej 9, Rislev, 4160 Herlufmagle.
 Helle Lundgreen, Mørbjergparken 54, Vindinge, 4000 Roskilde.
 Birgitte Nygaard, Gyldengårdsvej 8, 3700 Rønne.
 Dorthe Olsen, Arsløffgade 13, 4760 Vordingborg.
 Ketty Lærke Pedersen, Vester Hassingevej 11, Stagsted, 9320 Hjallerup.
 Laila Pedersen, Godhedsmindevej 33, 5260 Odense S.
 Bente Lykke Petersen, Hyttebakken 22, 3400 Hillerød.
 Susanne Petersen, Indelukket 7, Mulstrup, 4100 Ringsted.
 Dorthe Storm, Vibevej 12, 5000 Odense.
 Iben Bjerre Trolle, Haslevvej 262, 4100 Ringsted.

Almen kursus jan/juni 1980

Annet Pio Branner, Skjoldagervej 86, 2., 2820 Gentofte.
Emi Frida Hansen, Geilartun 12, 3800 Torshavn.
Gitte Hansen, Byskov Alle 2, 3. tv., 4200 Slagelse.
Anne Dorthe Hilbert, Høje Gladsaxe 21, 2. mf., 2860 Søborg.
Karin Jensen, Soderup Præstemark 1, 4340 Tølløse.
Lene Jørgensen, Haslevvej 259, Sneslev, 4100 Ringsted.
Ulla Karll, Nymarksvej 5 A, 4780 Stege.
Ingelise Larsen, Assensvej 64, 4700 Næstved.
Sussi Lerche Madsen, Ll. Slemmingevej 41, 4990 Saksøbing.
Dina Maglegaard, Kanehøj-Møllevej 175, 4230 Skælskør.
Vivi Nielsen, Vestergårdsvej 95, 1. th., 2600 Glostrup.
Annemarie Hagedam Ravn, Hestehavevej 2, 4840 Nr. Alslev.

EFG august/december 1980

Berit Andersen, Anders Rasmussensvej 13, Ejby, 4070 Kr. Hyllinge.
Inge Andersen, Korshavevej 23, 2640 Hedehusene.
Sanne Egeskov Andersen, Markmosen 1, 4220 Korsør.
Hanne Axelsen, Kildemosevej 25, Agerup, 4000 Roskilde.
Lis Beyer, Høedvej 39, 4450 Jyderup.
Trine Juel Billum, Krøgevej 22, 4140 Borup.
Lisbeth Rosengård Christiansen, Strindbergsvej 55, 2500 Valby.
Marianne Christiansen, Ørbjergvej 28, Gundsømagle, 4000 Roskilde.
Birthe From, Pilehavevej 2, Frøslev, 4660 St. Heddinge.
Berit Onstrup Hansen, Næstved Landevej 363, Lundby, 4230 Skælskør.
Ulla Thaulov Jacobsen, Ringparken 37, 3. tv., 4000 Roskilde.
Joan Jensen, Rylevej 9, Svenstrup, 4220 Korsør.
Lone Skovgård Jensen, Bredegade 56 G, 1. tv., 4200 Slagelse.
Susanne Jensen, Birkevænget 12, 4200 Slagelse.
Birgitte Jørgensen, Sorøvej 3, 4250 Fuglebjerg.
Annette Bonde Ravn Madsen, Hjørnekilden 26, Svogerslev, 4000 Roskilde.
Inge Lindboe Rytøft Madsen, Poppelvej 1, 3320 Skævinge.
Tina Madsen, Mikkelsgade 24, 4200 Slagelse.
Jeanette Maglegaard, Kanehøj-Møllevej 175, 4230 Skælskør.
Birgit Zetner Nielsen, Hestehavevej 77, 4720 Præstø.
Heidi Nielsen, Stellavej 2 A, 2630 Tåstrup.
Helle Nielsen, Spurvevej 4, Svenstrup, 4220 Korsør.
Jette Nielsen, Klosterbanken 19 A, 4200 Slagelse.
Lene klamer Nielsen, Nybyvej 5, Røsnæs, 4400 Kalundborg.
Lone Nielsen, Bjergbygade 99, 4200 Slagelse.
Marianne Olsen, Maglemosevej 6, 2640 Hedehusene.
Anne Grethe Pedersen, Kalvehave 58, Sneslev, 4100 Ringsted.
Ulla Pedersen, Bachsvej 10, 4200 Slagelse.
Helle Randrup, Kallerupvej 107, 4400 Kalundborg.
Pernille Saunte, Hirsetofte 7, Ganløse, 2760 Måløv.
Joan Lindskov Sørensen, Krotoften 13, 4140 Borup.

Almen hold, august/december 1980

Irene Vallentin Andersen, Urtehaven 7, 4300 Holbæk.
Trine Hviid-Christensen, Flintegårdsvej 8, 4270 Høng.
Pernille Degn, Torvet 10, 4100 Ringsted.
Helen Hansen, Hundtofte 46, 5771 Stenstrup.
Linda Seidelin Hansen, Christiansø, 3740 Svaneke.
Lonni Bischoff Hansen, Bülowsvej 16, 3000 Helsingør.
Birgitte Hardenskou, Brydes Alle 84, 3., 2300 København S.
Lisbeth Hammer Madsen, Lervangen 23, 7100 Vejle.
Merete Madsen, Bakkedraget 1, 4270 Høng.

Anne Maltesen, Københavnsvej 41, 3400 Hillerød.
Marianne Mikkelsen, Beckersvej 7, 7100 Vejle.
Helle Mortensen, Møllebakken 4, 4800 Nykøbing F.
Lisbeth Olsen, Hedebakken, Kastelsvej 2, 4000 Roskilde.
Lis Krogsgård Pedersen, Spiræavej 4, Fløng, 2640 Hedehusene.
Jonna Pedersen, Broveshøjvej 18, Ll. Heddinge, 4673 Rødvig.
Jette Petersen, Herslevvejen 7, 4270 Høng.
Vibeke Petersen, Søvejen 9, 4490 Jerslev.
Helle Wichmann Rasmussen, Hallindskovvej 2, 5700 Svendborg.
Birgitte Suhr, Nærumvænge 68, 2850 Nærum.
Grethe Sørensen, Vælding Bjergvej 11, Nørbølling, 6650 Brørup.
Helle Sørensen, Slagelsevej 6, 4270 Høng.
Birgitte Thorsen, Ibskervej 28, 3730 Neksø.
Gitte Wagner, Kirsebærvej 2, 4200 Slagelse.
Helle Rottbøll Westrup, Susåvej 18, Veterslev, 4100 Ringsted.

Grundlæggende køkenlederuddannelse august/december 1980

Lise Andersen, Rødtjørnevej 15, 3300 Frederiksværk.
Lone Andersen, Snoldelevvej 14, Tune, 4000 Roskilde.
Inge Christensen, Holbækvej 14, 4180 Sorø.
Merete Christensen, Krungerupvej 14, 4990 Sakskøbing.
Dorthe Clausen Engel, Bukkervejen 30, 3720 Akirkeby.
Anne Delfs Hansen, Næsbygade 2, Orø, 4300 Holbæk.
Kirsten Hansen, Strandstræde 2, 4500 Nykøbing Sj.
Mona Foged Hansen, Ibsvej 13, 4750 Lundby.
Lone Daugaard Hansen, Skovsbovej 7, 5350 Rynkeby.
Pia Borchersen Hansen, Hejmdalsvej 50, 4873 Væggerløse.
Birthe Jensen, Hornemannsvej 1, 4660 Store Heddinge.
Mariane Jønsson, Assensvej 109, 5750 Ringe.
Bente Kristensen, Turøvej 9, Vollerslev, 4100 Ringsted.
Lene Green Madsen, Hedeparken 105, 2750 Ballerup.
Christiane Mathiessen, Slotsherredsvej 52, 6372 Bylderup-Bov.
Lis Moesgård Mortensen, Fugledevej 8, 4490 Jerslev.
Kirsten Bang-Møller, Fruetoften 14, 7000 Fredericia.
Bodil Nielsen, Johannedalsvej 13, Lundforlund, 4200 Slagelse,
Inge Nielsen.
Jette Nielsen, Nyvej 6, Fensmark, 4700 Næstved.
Ingrid Nielsen, Størlingevej 14, 4731 Brandelev.
Githa Makne Nielsen, Ubberup Mark 18, 4400 Kalundborg.
Susanne Nielsen, Hovvej 34, 4490 Jerslev.
Jannie Bonne Møller Olsen, Nordhøjvej 31, Smerup, 4653 Karise.
Ilse Pedersen, Bastbjergvej 1, Niløse, 4293 Dianalund.
Jette Pedersen, Rs. Andersensvej 7, 5580 Nr. Åby.
Lene Haugaard Pedersen, Stabelvej 3, Hårby, 8660 Skanderborg.
Marianne Skov Pedersen, Alminde 21, 4652 Hårlev.
Helle Overmark Rasmussen, Rennebæksvej 4, 4960 Holeby.
Birgit Specht, Skovvejen 73, 3. tv., 4200 Slagelse.
Charlotte Sørensen, Bækkeskovstræde 28, 4733 Tappernøje.
Helle Sørensen, Assensvej 39, 5560 Årup.
Charlotte Wittrock, Forsingevej 3, 4400 Kalundborg.